

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra Poradenství v odborném vzdělávání

Analýza vzdělávacích a poradenských služeb v Armádě ČR

Bakalářská práce

Autor: **Vladimíra Herberová**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D.

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Institut vzdělávání a poradenství

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Vladimíra Herberová

Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Analýza vzdělávacích a poradenských služeb v Armádě ČR

Název anglicky

Analysis of training and consulting services in the Czech Army

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zmapování systému vzdělávání, péče a poradenství v Armádě České republiky od roku 1989 až po současnost. Cílem výzkumu je zjistit slabá místa v systému péče a poradenství vojáků nasazovaných do zahraničních misí a jejich rodin a navrhnout možné inovace stávajícího systému.

Metodika

Nejdříve bude zmapován současný systém vzdělávání, péče a poradenství v Armádě České republiky formou řízených rozhovorů a pozorování na oddělení zabývající se touto agendou. V návaznosti na to bude realizováno dotazníkové šetření mezi vojáky Armády ČR, aby byla odhalena slabá místa v systému péče a poradenství vojáků nasazovaných do zahraničních misí a jejich rodin. Na základě závěrů z dotazníkového šetření budou v závěru práce uvedeny možné návrhy na inovace stávajícího systému.

Doporučený rozsah práce

Dle pravidel pro psaní bakalářských prací.

Doporučené zdroje informací

Aktualizace koncepce vzdělávání a přípravy personálu MO na období 2009-2014, interní dokument MO ČR, č. j. 1288-30/2008-7542, Praha 2008.

HRONÍK, F. Rozvoj a vzdělávání pracovníků. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 978-80-247-1457-8.

Koncepce přípravy personálu rezortu Ministerstva obrany na období 2012-2018. Praha: Ministerstvo obrany, 2011

Livečka, E. Podniková výchova a vzdělávání. 1978, 1. vyd, česky, SPN / Vysokoškolské učebnice, Praha, 333 stran

RUČKA, Josef a kol.: Pub-12-86-1 Psychologická služba v AČR. Vojenská publikace, Praha, 2006

VODÁK, Josef a Alžběta KUCHARČÍKOVÁ. Efektivní vzdělávání zaměstnanců. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 978-80-247-3651-8.

VONDRÁŠEK, Václav a Martin MARKEL. Dějiny Vojenské akademie v Brně 1951-2001. Praha: Ministerstvo obrany České republiky AVIS, 2001. ISBN 80-7278-114-6.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 24. 2. 2015

Ing. Jiří Husa, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 2. 2015

prof. Ing. Milan Slavík, CSc.

Ředitel

V Praze dne 12. 03. 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

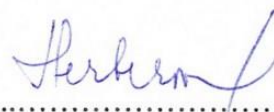
Analýza vzdělávacích a poradenských služeb v Armádě ČR

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....
(podpis autora)

V Horoměřicích dne 15. března 2015

Poděkování.

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce PhDr. Jitce Jirsákové, Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Velmi ráda bych touthle cestou poděkovala Univerzitě obrany v Brně, že mi umožnila účast na výuce a možnost nahlédnutí do některých interních materiálů a pomoc při poskytnutí materiálů, ze kterých jsem mohla čerpat do své práce. Jmenovitě doc. Mgr. Ing. Radomíru Saligerovi, Ph.D., pověřený vedoucí katedry vojenského leadershipu a mjr. Ing. Zdeňkovi Mikulkovi, vedoucí skupiny vojenského leadershipu.

Abstrakt.

Bakalářská práce s názvem „**Analýza vzdělávacích a poradenských služeb v Armádě České republiky**“ je zaměřena na analýzu vzdělávacích služeb v Armádě ČR, popisuje jednotlivé stupně vzdělávání, středoškolské i vysokoškolské, je zde popsán systém celoživotního vzdělávání, který je praktikován formou základních odborných kurzů až po vysoce specializované kariérové kurzy vyšších důstojníků; v práci je popsána i možnost rekvalifikačních kurzů pro zaměstnance, kteří od armády odcházejí. Práce se zmiňuje i o jazykové přípravě zaměstnanců rezortu obrany, na kterou je kladen velký důraz, vzhledem k tomu, že příslušníci armády působí ve strukturách Severoatlantické aliance, plní úkoly v zahraničních operacích. V další části se práce věnuje poradenským službám v Armádě ČR, konkrétně duchovní a psychologické službě. Průzkumnými metodami byly řízené rozhovory s vojenským kaplanem a vojenským psychologem, a dotazník pro vojáky z povolání, kteří se účastnili zahraničních operací. Bylo zjištěno, že v poradenských službách v Armádě ČR existují slabá místa, která je potřeba řešit. Zejména se jedná o neochotu něco řešit nebo změnit a nedostatek finančních prostředků, s čímž se potýká také většina firem v ČR.

Klíčova slova.

Vojenská škola, vzdělávání, kariérové kurzy, poradenství, celoživotní vzdělávání, zahraniční operace

Abstract.

Bachelor thesis titled "**Analysis of training and consulting services in the Czech Army**" is focused on the analysis of educational services in the Czech Armed Forces, describes various levels of education, high school and college, there is described a system of lifelong learning, which is practiced in the form of basic professional courses to highly specialized career courses of senior officers; The thesis describes the possibility of retraining courses for employees who leave from the army. In this document is mentioned language preparation of employees of

Ministry of Defense, which is very important for members who operate in the NATO military structures, perform tasks in foreign operations. The next section is devoted to counseling services in the Czech Army, specifically spiritual and psychological services. Exploration methods have been conducted interviews with a military chaplain and a military psychologist, and a questionnaire for professional soldiers who participated in foreign operations. It was found that in counseling in the Armed Forces of the Czech Republic, there are weaknesses that need to be addressed. In particular, it is an unwillingness to solve or change anything and shortage of budget what is a problem for the most companies in the country.

Key words.

Military school, education, career courses, counseling, lifelong learning, foreign military operation

Obsah

1.	Úvod	10
2.	Cíl a metodika práce	12
2.1.	Cíl práce.....	12
2.2.	Metodika práce.....	12
3.	Teoretická východiska	13
3.1.	Z historie vojenského školství.....	13
3.2.	Současný model vojenského školství.....	16
3.2.1.	Současná organizační struktura vojenských škol.....	17
3.3.	Vojenská střední škola a vyšší odborná škola.....	17
3.4.	Univerzita obrany v Brně.....	19
3.4.1.	Členění Univerzity obrany.....	20
3.5.	Vojenský obor při FTVS UK.....	21
3.6.	Velitelství výcviku – Vojenská akademie (Vyškov).....	22
3.7.	Celoživotní vzdělávání.....	22
3.8.	Jazykové vzdělávání.....	25
3.9.	Poradenství.....	27
3.9.1.	Psychologická služba.....	27
3.9.2.	Duchovní služba.....	29
3.9.3.	Primární prevence rizikového chování personálu rezortu MO.....	31
3.9.4.	Integrovaná protidrogová politika.....	32
3.9.5.	Kriminalita.....	33
3.9.6.	Extremismus.....	34
3.9.7.	Korupce.....	34
3.9.8.	Ostatní formy rizikového chování.....	34
4.	Praktická část práce	36
4.1.	Charakteristika výzkumu, hypotézy, použité metody.....	36
4.2.	Hypotézy.....	36
5.	Výsledky a jejich hodnocení	37
5.1.	Interpretace dat zjištěných řízeným rozhovorem.....	37
5.2.	Interpretace dat zjištěných dotazníkovým šetřením.....	48
5.3.	Ověření hypotéz.....	51
6.	Závěr	53

7.	Seznam použitých zdrojů.....	55
8.	Seznam příloh.....	58

1. Úvod.

„Náš voják a naše vojsko, má-li dostáti svému úkolu, potřebuje značný stupeň vzdělání. Vzdělání přímo vědeckého. Ale také pro strategii a taktiku moderní armáda musí být vyzbrojena vzděláním. A vzdělání tu neznamená nutnou učinnost, nýbrž schopnost pomoci věd vynalézat nejúčinnější prostředky a způsob obrany.“

(T. G. Masaryk, 1923)

Vzdělávání v současné moderní době představuje bezesporu rozhodující strategický faktor pro budoucnost společnosti, stává se nevyhnutelným celoživotním procesem. Každá fungující organizace potřebuje proškolený a schopný personál, který bude kreativní, flexibilní, bude schopen rychle reagovat na změny a kvalitně plnit pracovní úkoly.

Tématem předkládané bakalářské práce je vzdělávání a poradenství v Armádě České republiky. Armáda České republiky má ve svém specifickém prostředí vytvořený propracovaný systém vzdělávání v ucelené formě, jehož součástí je i poradenství. Cílem práce je tento systém zmapovat a zjistit slabá místa v systému péče a poradenství vojáků nasazovaných do zahraničních misí a jejich rodin a navrhnout možné inovace stávajícího systému.

Práce nahlíží do historie vojenského školství, počátků vzniku vojenských škol, do jednotlivých oblastí, které tvoří systém vzdělávání v Armádě ČR. Je zde popsáno středoškolské a vysokoškolské vzdělávání, nedílnou součástí systému je celoživotní vzdělávání, které je praktikováno formou kariérového vzdělávání, jde o základní odborné, jazykové či rekvalifikační kurzy až po vysoce specializované kariérové kurzy důstojníků.

Poradenské služby v Armádě České republiky se realizují především prostřednictvím psychologické a duchovní služby. Své místo nacházejí zejména v oblastech profesních, jako je výběr personálu a jeho příprava na náročnou práci. Zaměřují se nejenom na zaměstnance resortu ministerstva obrany, ale i na rodinné příslušníky těchto zaměstnanců. V současné době je prioritou poradenských služeb příprava a podpora vojáků nasazených v zahraničních operacích. Tomuto tématu se věnuji i v praktické části své práce, protože z vlastních zkušeností vím, že slabá místa tady

existovala a proto jsem chtěla zjistit, jak funguje podpora vojáků v současnosti, zda se problémy podařilo odstranit nebo nadále přetrvávají.

2. Cíl a metodika práce.

2.1. Cíl práce.

Cílem bakalářské práce je zmapování systému vzdělávání a poradenství v Armádě České republiky od roku 1989 až po současnost. Cílem výzkumu je zjistit slabá místa v systému péče a poradenství vojáků nasazovaných do zahraničních operací a jejich rodin.

2.2. Metodika práce.

Nejdříve bude zmapován současný systém vzdělávání, péče a poradenství v Armádě České republiky formou řízených rozhovorů a pozorování na oddělení zabývající se touto agendou. V návaznosti na to bude realizováno dotazníkové šetření mezi vojáky Armády ČR, aby byla odhalena slabá místa v systému péče a poradenství vojáků nasazovaných do zahraničních operací a jejich rodin. Na základě závěrů z dotazníkového šetření budou v závěru práce uvedeny možné návrhy na inovace stávajícího systému.

3. Teoretická východiska.

3.1. Z historie vojenského školství.

Nedílnou součástí všech armád je vojenské školství.

Počátky českého, resp. československého vojenského školství sahají až do doby existence C. K. Rakousko-Uherska. Revoluční události v letech 1848-1849 si v habsburské monarchii vynutily věnovat zvýšenou pozornost výchově budoucích vojenských profesionálů. Reforma měla vytvořit pružný systém vzdělávání budoucích vojáků z povolání, který by umožnil vhodné uplatnění také chlapcům z rodin vojáků nižších hodností, sirotkům válečných veteránů a synům válečných invalidů.

Vojenské školství v habsburské monarchii bylo rozdělené na střední, vyšší a vysoké. V letech 1867-1874 byly jediným druhem středních vojenských škol kadetky. Existovali dva druhy kadetů, všemožně zvýhodňováni tzv. kadeti císařští, z rodin šlechticů a bohatých bankéřů, byrokratů a podnikatelů a kadeti plukovní, děleslousloužící. Do kadetních škol přijímali zájemce starší 15 let, kteří úspěšně absolvovali nejméně 4 roky gymnázia. Kadetní škola byla čtyřletá a slučovala výuku klasického gymnázia a odborné školy pro přípravu nižších důstojníků. Po jejím ukončení byli nejúspěšnější absolventi jmenováni poručíky, ostatní důstojnickými zástupci. Od roku 1878 do roku 1909 existovala v Hranicích jediná kadetka pro celou habsburskou monarchii.

Od roku 1874 byla zřizována také nižší a vyšší vojenská reálná gymnázia. Nižší poskytovala potřebné vzdělání pro studia na kadetkách, vyšší reální gymnázium, které bylo taktéž od roku 1875 jediné v monarchii, připravovalo absolventy na studium vojenských akademií.

11. dubna 1920 byla oficiálně otevřena vojenská akademie v Hranicích. Jestliže za monarchie důstojníci pocházeli většinou z privilegovaných vrstev společnosti, nově vzniklá akademie sázela na inteligenci, vzdělanost a odbornou způsobilost. Do akademie mohli vstoupit jen muži, kteří měli československé občanství, minimální věk byl 17 let. Uchazeči museli předložit lékařské potvrzení o dobrém zdravotním stavu. (C. K. Rakousko Uhersko. [online]. [cit. 2015-02-01].)

„Československá vojenská akademie v Hranicích byla nejslavnější vojenskou školou v našich dějinách. Za dobu její existence bylo vyřazeno 8296 absolventů, z nichž 137 dosáhlo generálských hodností. Objekty, ve kterých působila, přečkaly dvě světové války i nelehká období dvou, sobě praktikami tak podobných, totalit. Vážme si našich tradic, nedopusťme jejich potlačování a likvidaci.“ (Ing. Petr Cimala, autor webových stránek Vojenská akademie Hranice)

Akademie vychovávala důstojníky odbornosti dělostřelectva, pěchoty, letectva, jezdeckta, ženijního vojska a telegrafního vojska.

Československo věnovalo od svého vzniku značnou pozornost výstavbě použitelné armády, vedené morálně, odborně a pedagogicky připravenými důstojníky. V této oblasti bylo možné částečně vycházet z určitých tradic, ale požadovaný vzdělávací systém měl být zcela nový.

V roce 1922 vznikla v Praze s francouzskou pomocí Válečná škola, která připravovala omezenou skupinu důstojníků generálního štábu. Výběr pro tuto školu byl velmi náročný.

„Z přihlášených jsou do soutěže přijímáni důstojníci nejlépe kvalifikovaní, zdraví, určitého zralého věku, bezúhonní, kteří musí složit přísné zkoušky přijímací se všeobecným vojenského vzdělání, z jízdy na koni, i jazyků. Z těch, kteří obstáli, jsou do válečné školy přijati jen ti nejlepší.“(Armáda a národ. Národní rada československá. Praha: nakl. L. Mazáč, 1938, s. 263.)

Zajímavou tradicí bylo pojmenovávat jednotlivé ročníky absolventů po některé významné národní nebo spojenecké osobnosti. K této tradici se hlásí i dnešní kurzy pro důstojníky generálního štábu na Univerzitě obrany. Do systému vzdělávání důstojníků za první republiky nedílně patřily důstojnické kurzy. Tyto kurzy měly prohloubit znalosti v použití zbraní a jejich součinnosti a znalosti vojenských předpisů. Učily je logicky myslet a řešit praktické otázky na teoretických základech, jak vést důstojnický sbor atd. Do komplexní přípravy patřila i tematika cizích armád a použití jednotlivých druhů vojsk. Využívalo se klasických, ale i na tehdejší dobu moderních pedagogických metod rozvíjejících samostatné myšlení, logické uvažování a diskuze. (Vojenská Akademie v Brně: Stručný historický nástin. Akademické listy, příloha 1, 1991.)

Na tento kurz navazoval půlroční kurz pro vyšší velitele. Přípravu velitelského sboru zajišťovaly v meziválečném období i další zařízení jako Vysoká intendantská škola připravující důstojníky v oblasti logistického zabezpečení (řeceno dnešní terminologií). Pro přípravu nových důstojníků byl dále vybudován systém učilišť.

Po ukončení druhé světové války se projevila snaha obnovit systém vojenského vzdělávání v předválečných intencích. Pro přípravu nejvyšších důstojníků byla v srpnu 1945 zřízena Vysoká vojenská škola, která zastřešovala tři instituce: Vysokou školu válečnou, Vysokou školu intendantní a Velitelskou školu. (Vojenská Akademie v Brně: Stručný historický nástin. Akademické listy, příloha 1, 1991)

Po únoru 1948 došlo k zásadním změnám ve vzdělávacím systému. Školství bylo budováno podle sovětských vzorů a došlo k postupné redislokaci (změna lokality) vojenských vysokých škol. V Brně vzniká akademie zaměřená na technické zabezpečení armády, Vysoká vojenská škola ve Vyškově převzala roli po hranické akademii, vznikaly nové vysoké vojenské školy v Hradci Králové, Žilině, Košicích, Liptovském Mikuláši a Bratislavě.

K nejrozsáhlejším změnám ve vojenském školství došlo po roce 1989, po pádu železné opony bylo v rezortu obrany celkem 19 vojenských škol. V roce 2001 přijala vláda České republiky dokumenty týkající se reformy Armády České republiky. Tato reforma nastartovala transformaci systému vojenského školství. Měla za cíl odstranit rozsáhlé organizační struktury a vytvořit jednodušší soustavu vojenských škol, která bude schopna zabezpečit kvalitní přípravu vojáků v souladu s potřebami Armády České republiky. Úkoly pro oblast vzdělávání a vojenského školství byly stanoveny v Konceptu výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky, schválené vládou v roce 2002. V roce 2005 byly tyto úkoly rozpracovány do Konceptu vzdělávání personálu resortu obrany, rozvoje a výstavby vojenského školství na období 2006-2011. (VONDRÁŠEK, V. - CHRASTIL, S. - NĚMEC, P. Příprava vyšších velitelů a štábních důstojníků v čs. armádě v letech 1918-1993., 1996, s. 79-82)

Cílem transformace bylo provést v systému vojenského školství takové změny, aby bylo dosaženo větší efektivity vynakládaných prostředků. Jedním z cílů bylo zefektivnit vojenský vzdělávací systém.

Mezi nejdůležitější vzdělávací instituce patřily Vysoká vojenská škola pozemního vojska ve Vyškově a Vojenská akademie v Brně. Vzdělávání a přípravu zdravotnického personálu zabezpečovala Vojenská lékařská akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové. Speciálním vysokoškolským pracovištěm byl i Vojenský odbor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze. Původně tři samostatné vysoké školy byly k 1. září 2004 sjednoceny do jedné, Univerzity obrany, dvě fakulty byly dislokovány do Brna, Fakulta vojenského zdravotnictví do Hradce Králové, Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení zůstal ve Vyškově. Vznik Univerzity obrany vytvořil základní podmínky pro změnu vojenského vzdělávání. Na základě transformace byly zrušené střední vojenské školy, které sehrávaly důležitou roli při přípravě středního personálu. Svou činnost začala Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové. V roce 2008 ukončila svou činnost i Vojenská konzervatoř v Roudnici nad Labem. Reforma nepřinesla jenom změny organizační, spočívající v redukci vojenských škol, nejpodstatnější změny nastaly v obsahu vzdělávání. Pro potřeby Armády České republiky byly akreditovány nové vzdělávací služby a programy. Bylo odbouráno zpolitizované vzdělávání a výchova vojenského profesionála. V akademickém roce 2003/2004 byla zahájena integrace studijních oborů a programů, byla provedena výrazná redukce studijních programů a oborů, byl upraven počet personálu, který výuku zajišťoval. Na Univerzitě obrany byly provedeny výrazné změny v obsahu nově akreditovaných studijních programů a oborů. Došlo k oddělení vysokoškolského vzdělávání od výcviku a profesní přípravy vojenských profesionálů, byly vytvořeny aplikační kurzy pro absolventy bakalářských studijních programů, jejich realizací byla od června 2006 pověřena Vojenská akademie ve Vyškově. Konceptí výstavby byla přijatá zásada, že vzdělání dosažené studiem na Univerzitě obrany musí být srovnatelné s vysokoškolským civilním vzděláním, poskytovaným veřejnými vysokými školami a univerzitami a akceptovatelné v rámci Evropské unie. (Kariérové kurzy: Důstojnický kurz, praporčický kurz, poddůstojnický kur. Vyškov: Velitelství výcviku-Vojenská akademie [online]. [cit. 2014-11-04].

3.2. Současný model vojenského školství.

3.2.1. Současná organizační struktura vojenských škol.

Vzdělávání je proces, který trvá po celou dobu života, neprobíhá jenom prostřednictvím vzdělávacího systému, jde i o získávání zkušeností, praktických dovedností. U vojáků jde zejména o zkušenosti získané v zahraničních vojenských i mírových misích.

Velkou proměnu ve vojenském školství znamenalo zavedení konceptu celoživotního vzdělávání. Základem vojenského celoživotního vzdělávání jsou vojenské kariérové kurzy, které musí ke splnění kvalifikačních požadavků absolvovat každý vojenský profesionál.

K významným změnám došlo za posledních 20 let v oblasti jazykového vzdělávání. Existuje propracovaný systém jazykové přípravy. V souladu s normou STANAG 6001 (Standardization Agreement) a koncepcí jazykové přípravy v rezortu Ministerstva obrany je organizována intenzivní výuka zejména anglického jazyka. Pro zvýšení schopností vzájemné komunikace se složkami NATO jsou pro příslušníky Armády České republiky organizovány Centrem jazykového vzdělání na Univerzitě obrany jazykové kurzy.

3.3. Vojenská střední škola a vyšší odborná škola.

Ekonomizace odvětví obrany, která probíhala v uplynulých dvaceti letech, vedla mj. k redukci vojenského středního školství. Jediná vojenská střední škola je dnes provozována v Moravské Třebové.

Tradice vojenské školy v Moravské Třebové sahá až do roku 1935. V roce 1996 zde byla zřízena Střední technická škola Ministerstva obrany, která od roku 1997 nese název „Škola Československé obce legionářské“. Škola připravuje žáky na budoucí povolání profesionálního vojáka AČR. Umožňuje absolventům získat úplné střední vzdělání, připravuje ke studiu na Univerzitě obrany a pro práci u útvarů AČR v praporčických hodnostech.

Resort rozvíjí střední školu a vyšší odbornou školu jako jeden celek, který poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou, nástavbové studium v oblasti vzdělání Technické vědy a vyšší odborné vzdělání v oblasti Obrany a bezpečnosti.

Nástavbovým studiem je umožněn postup v kariéře příslušníkům poddůstojnického sboru. Vojenská střední škola slouží k přímému doplňování ozbrojených sil v technických specializacích. Tomu jsou přizpůsobeny vzdělávací programy. Smyslem vyšší odborné školy je zajistit postup v kariéře vojáků. Žáci vojenské střední školy jsou po třetím ročníku na základě uzavřených dohod přijati do aktivních záloh a do ukončení školy vykonávají základní přípravu.

Základní příprava představuje počáteční etapu přípravy vojenského profesionála na službu v ozbrojených silách, jejímž cílem je získání základních vojenských znalostí a dovedností nezbytných k výkonu služby vojáka.

Žáci se podílí na úhradě nákladů souvisejících se studiem. Vojenská střední škola spolupracuje se zahraničními vojenskými školami. V oblastech poskytovaného vzdělávání vojenská střední škola realizuje vzdělávání a rekvalifikační kurzy i pro potřeby civilního trhu práce, což vede ke snížení její finanční náročnosti.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou je poskytováno v denní i dálkové formě a vyšší odborné vzdělávání v kombinované formě.

Škola nabízí v současnosti tyto vzdělávací aktivity:

- **Čtyřleté denní studium** (pro absolventy základních škol- chlapce i dívky). Absolvent čtyřletého studia získává úplné středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou, osvědčení o dosažené úrovni jazykové způsobilosti podle normy STANAG 6001, doklad o počítačové gramotnosti (certifikát ECDL-European Computer Driving Licence) a řidičské oprávnění skupiny „B“.
- **Tříleté dálkové nástavbové studium** (pro vyučené vojáky z povolání a občanské zaměstnance)
- **Jazykové kurzy pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance** (připravují příslušníky útvarů a složek AČR na vykonání jazykových zkoušek podle normy STANAG 6001 z anglického a německého jazyka).
- **Kurzy výpočetní techniky pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance**, připravují je na vykonání zkoušek ECDL.(ROUŠAR, Jaroslav, *Česká republika a její profesionální armáda.*, 2006.)

3.4. Univerzita obrany v Brně.

Je státní vysokou školou, která má novou tvář. Vznikla 1. září 2004 sloučením tří samostatně působících vzdělávacích zařízení – Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově, Vojenské akademie v Brně a Vojenské lékařské akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové.

Univerzita připravuje vojenské profesionály a další odborníky ve sféře bezpečnosti a obrany státu na základě potřeb Armády České republiky, státní správy a smluvních závazků s ostatními demokratickými státy. Příprava probíhá na bázi nejnovějších poznatků z vojenství, výzkumu a vývoje v národním i mezinárodním měřítku a vlastního vědeckého bádání. Vzdělávání na univerzitě je směřováno k širšímu zaměření odborného profilu absolventů, což umožňuje jejich lepší uplatnitelnost a kariérní růst v měnících se armádních podmínkách.

V souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, Univerzita obrany uskutečňuje akreditované vysokoškolské studium:

- bakalářské (Bc.)- doba studia 3 a 4 roky
- navazující magisterské (Ing.)- doba studia 2 roky
- magisterské (MUDr., Mgr.)- doba studia 5 a 6 let
- doktorské (Ph.D.)- doba studia 3 roky

Bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy jsou vojenského, vojensko-manážerského, ekonomického, technického a zdravotnického zaměření. Důraz je rovněž kladen na přípravu v oborech, které česká armáda deklarovala Severoatlantické alianci jako oblasti své specializace, tedy na vojenské zdravotnictví, chemii, biologii a pasivní sledovací systémy. Tímto směrem se ubírá i vědecká činnost. Univerzita obrany je také centrem celoživotního vzdělávání. Realizuje rovněž neakreditované nejvyšší resortní vzdělávání formou kvalifikačních kurzů pro vyšší důstojníky. Je otevřená i civilním a zahraničním studentům. Univerzita obrany má své nezastupitelné místo v systému českých vysokých škol a poskytuje vzdělání srovnatelné se vzděláním získaným na civilních vysokých školách v České republice.

V roce 2014 přijala univerzita řadu významných rozhodnutí o zaměření a budoucnosti školy.

„Tato rozhodnutí vyústila v to nejpodstatnější: v obnovu důvěry našeho strategického partnera ve smysl existence a opodstatněnost poslání Univerzity obrany. Nově akreditované, popřípadě aktualizované studijní programy, jakož i připravované komplementární studijní programy pro studenty civilního studia, představují jádro nové vzdělávací strategie naší školy,“ uvedl rektor-velitel Bohuslav Příkryl.

Nová strategie školy se týkala i nové organizační struktury, někdejší Fakulta ekonomiky a managementu byla přejmenována na Fakultu vojenského leadershipu, struktura fakulty je v současnosti nastavena tak, aby schopna dlouhodobě rozvíjet studijní programy v oblasti managementu aplikovaného do vojenství, důraz je kladen na vedení lidí v běžných i zátěžových situacích. Univerzita získala velkou výhodu v tom, že jako jediná domácí vysoká škola nabízí nedělené pětileté magisterské studijní programy v manažerské a technické oblasti.

3.4.1. Členění Univerzity obrany

Univerzita obrany se člení na následující součásti a pracoviště:

a) fakulty:

- Fakulta vojenského leadershipu
- Fakulta vojenských technologií
- Fakulta vojenského zdravotnictví

b) vysokoškolský ústav – Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení

c) jiná pracoviště:

- Centrum jazykového vzdělávání
- Centrum tělesné výchovy a sportu
- Centrum bezpečnostních a vojensko-strategických studií

d) další pracoviště:

- skupina rektora
- oddělení kvestora
- oddělení personální
- odbor ekonomický
- odbor zásobování a dopravy

- studijní oddělení
- vědecko-informační oddělení
- a jiné (viz příloha č. 3)

Univerzita obrany byla v roce 2013 držitelem celkem 39 akreditací, z toho 7 pro bakalářské, 4 pro magisterské, 4 pro magisterské navazující a 24 pro doktorské studijní programy.

Univerzita obrany připravuje studenty dvou principiálně odlišných kategorií-vojenské a civilní. Tyto dvě kategorie mají zcela odlišné podmínky pro přijetí ke studiu.

Skupina vojenských studentů musí již v průběhu přijímacího řízení splnit přísnější podmínky kladené na budoucí vojáky z povolání. Jde především o přísnější požadavky týkající se jejich zdravotního stavu, které se ještě liší u jednotlivých studijních programů a oborů (nejpřísnější jsou pro budoucí vojenské piloty). Dalším kritériem u budoucích vojenských studentů je primární orientace na anglický jazyk, a tedy i poměrně vysoký požadavek vstupních znalostí uchazečů.

Univerzita obrany zajišťuje rovný přístup ke studiu ženám, a to jak u vojenských, tak u civilních programů. V roce 2013 tvořil podíl žen jednu třetinu z celkového počtu studentů.

Univerzita obrany se podílí i na rozvoji mezinárodních vzdělávacích programů, mezi které například patří mezinárodní vzdělávací programy členských států EU zaměřené na výměnné vzdělávací a výcvikové pobyty mladých důstojníků. Nejmasivnější zapojením UO je její angažmá v programu **ERASMUS**, ve kterém působí již pátým rokem.

3.5. Vojenský obor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy.

Vojenský obor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (dále jenom FTVS UK) je katedrou veřejné vysoké školy financovanou z prostředků rezortu Ministerstva obrany. Podílí se na poskytování bakalářského, magisterského a doktorského studijního programu v prezenční a kombinované formě studia ve

studijním oboru Vojenská tělovýchova, který je součástí akreditovaného studijního programu Tělesná výchova a sport. Program studia vojenské tělovýchovy je složen z jednooborového studia tělesné výchovy v rámci FTVS UK a teorie a didaktiky vojenské tělovýchovy a speciální tělesné přípravy s důrazem na podmínky rezortu Ministerstva obrany.

3.6. Velitelství výcviku – Vojenská akademie (Vyškov)

Velitelství výcviku, Vojenská akademie, je vojenským vzdělávacím a výcvikovým zařízením Ministerstva obrany. Odpovídá za organizaci, přípravu a provádění odborné přípravy, kariérového vzdělávání vojáků v nižších vojenských hodnostních sborech, výchovy a výcviku důstojníků, praporčíků, rotmistrů a poddůstojníků v rámci pořádaných vzdělávacích a výcvikových aktivit a základní přípravy aktivních záloh.

3.7. Celoživotní vzdělávání.

Vzdělávání jako nedílná součást přípravy personálu v rezortu Ministerstva obrany je realizováno v kontextu celoživotního vzdělávání, které garantuje potřebné vzdělanostní, profesní (vojensko-odborné) a lidské kvality personálu rezortu Ministerstva obrany. Poskytované vzdělání má především vojenský charakter a současně vytváří předpoklady pro uplatnění vojenského personálu v civilním životě.

Celoživotní vzdělávání v rezortu Ministerstva obrany má především charakter profesního vzdělávání v tzv. **kariérových kurzech**. Absolvování kariérových kurzů vytváří předpoklady pro vstup do jednotlivých hodnostních sborů a následně pro průchod kariérou v rámci daných hodnostních sborů.

Rezort obrany pro kariérové, odborné a speciální kurzy využívá vlastní vzdělávací a výcvikové instituce: Univerzitu obrany, Vojenskou střední školu a Vyšší odbornou školu v Moravské Třebové (cca 90 absolventů ročně), Velitelství výcviku, Vojenskou akademii ve Vyškově (cca 10 000 účastníků krátkodobých kurzů ročně), Odbornou školu Vojenské policie ve Vyškově a Vojenský obor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (cca 10 absolventů ročně).

Kariérové kurzy zahrnují i složku formativní (výchovnou) a asociační. Formativní složka je zaměřena na formování osobnosti ve smyslu rozvoje požadovaných vlastností příslušníka hodnostního sboru, tj. vlastnosti hodnotové, sociální, bojové atd. Asociační složka je zaměřená na začleňování příslušníka do kolektivu a vytváří předpoklady pro sžívání se s vojenským životem a vytváření pocitu, že vojenské povolání je pro něj povoláním dlouhodobým. Obsah kariérových kurzů je zaměřen především na získání všeobecné profesní kompetence vojáků ve všech jednotlivých hodnostních sborech, která je dána především schopnostmi v oblasti leadershipu (schopnost velet, řídit a vést kolektiv). Zvláštní pozornost v rámci kariérových kurzů je věnována jazykové přípravě, která je zaměřena na rozvinutí schopnosti odborné (profesní) komunikace v cizím jazyce.

Soustava vojenských kariérových kurzů se skládá z:

- **praporčíckého kurzu**, který utváří
 - profil příslušníka sboru praporčíků
 - profesní kompetence pro nižší stupeň řízení umožňující prakticky aplikovat zásady přípravy a řízení bojové činnosti a výcviku na stupni četa a rota a pro výkon funkcí na systemizovaných místech ve štábech praporů a brigád
- **vyššího praporčíckého kurzu**, který utváří:
 - profil příslušníka sboru praporčíků v hodnostech praporčík, nadpraporčík a štábní praporčík
 - profesní kompetence pro zastávání systemizovaných míst příslušníka Ministerstva obrany, štábu velitelství, GŠ AČR a mezinárodních štábů a pro zastávání systemizovaných míst vrchních praporčíků útvarů AČR a velitelství NATO
- **důstojnického kurzu**, který utváří:
 - profil příslušníka sboru nižších důstojníků
 - profesní kompetence pro nižší management, s charakteristikou práce převážně v odbornosti a většinou na národní úrovni
- **kurzu pro vyšší důstojníky**, který utváří:
 - profil příslušníka sboru vyšších důstojníků

- profesní kompetence pro střední management, s charakteristikou práce převážně v součinnosti druhů vojsk a služeb a kombinovaně na národní a mezinárodní úrovni
- **kurzu generálního štábu**, který utváří:
 - profil pro vybrané plukovníky a generály
 - profesní kompetence pro strategický (nejvyšší) management, s charakteristikou práce převážně na úrovni top- managementu institucí (armáda, vláda, EU, NATO, vojenské, politické, civilní, ekonomické apod.) a převážně na mezinárodní úrovni (*Koncepce přípravy personálu rezortu MO na období 2012-2018.*, 2011)

Vysílání vhodných kandidátů do jednotlivých kariérových kurzů zabezpečuje fungující systém pro řízení kariér. Délka trvání je u jednotlivých kurzů různá, v rozmezí 2 měsíců až 10 měsíců.

Další součástí celoživotního vzdělávání jsou **odborné kurzy**, které jsou určeny ke splnění odborných požadavků k výkonu služby vojáka z povolání na příslušném systemizovaném místě. Některé odborné kurzy jsou pro výkon služby na příslušném systemizovaném místě povinné, v četnosti, délce a obsahu jsou připravovány podle potřeb rezortu.

Do skupiny odborných kurzů patří i **rekvalifikační kurzy**. Cílem rekvalifikace vojáků z povolání je poskytování přípravy na druhou kariéru v civilním životě jako jeden z benefitů vyplývajících ze služebního poměru v rámci kompenzace nároků kladených na vojáka v průběhu jeho služebního poměru a specifčnosti obsahu jeho přípravy. Poskytovány jsou akreditované rekvalifikační kurzy v oborech uplatnitelných na civilním trhu práce. Jedná se o soubor aktivit, které mají cílevědomě připravit vojáka před ukončením služebního poměru na civilní prostředí a umožnit mu získání takových znalostí a dovedností, které jsou uplatnitelné na civilním trhu práce. Jsou poskytovány především rezortními vzdělávacími a výcvikovými zařízeními v rámci oblastí, které rozvíjejí. Rezortní zařízení si za tímto účelem samostatně zajišťují akreditaci u MŠMT, příp. u jiných příslušných státních orgánů, na jednotlivé rekvalifikační kurzy. (*Koncepce přípravy personálu rezortu MO na období 2012-2018.*, 2011.)

3.8. Jazykové vzdělávání.

S rostoucím tlakem na kvalitu a úroveň jazykového vzdělávání vojenských profesionálů je kladen stále větší důraz na získání a udržování jazykových a řečových kompetencí, a to především v angličtině. Za uplynulých dvacet let došlo v oblasti jejich jazykového vzdělávání k významným změnám.

V roce 1989 pouze omezený počet příslušníků armády disponoval dobrými komunikačními dovednostmi, přičemž dovednosti poslech s porozuměním a psaní byly naprosto ojedinělé. Prioritou bylo studium ruského jazyka, který byl do té doby povinný pro všechny žáky a studenty středních i vysokých vojenských škol. Hlubší jazykové znalosti získávali příslušníci armády ve speciálních kurzech, které byly orientovány na studium v zahraničí (převážně v tehdejším Sovětském svazu) a na různé diplomatické nebo obchodní činnosti v jiných zemích. Rok 1990 znamenal výrazný posun od studia ruského jazyka k dalším jazykům, převážně anglickému, německému a francouzskému. Jazyková příprava v rezortu Ministerstva obrany zaujala výrazně významnější místo v systému vzdělávání, zvýšil se počet hodin výuky jazyků, do procesu edukace se zapojili lektori, rodilí mluvčí, což společně s možností volně cestovat po celém světě znamenalo výrazný kvalitativní posun. Znalost cizího jazyka se stala nedílnou součástí kvalifikačních požadavků, které musí každý zaměstnanec splňovat, pokud chce pracovat na jakémkoliv systemizovaném místě v Armádě České republiky. V roce 1995 byla schválena první koncepce jazykové přípravy podle NATO STANAG 6001 (Standardization Agreement). Tato norma je závazná pro veškerou jazykovou přípravu v rezortu MO od roku 1997 až do současnosti.

Dalším mezníkem, který významně ovlivnil jazykovou přípravu v rezortu MO, byl vstup České republiky do NATO. Povinným jazykem pro studenty středních a vysokých vojenských škol se od tohoto roku stala angličtina, která je hlavním komunikačním jazykem v rámci NATO. (ONÁKOVÁ, Stanislava, MÜLLEROVÁ, Alena, Brány jazykům otevřené, *Vojenské rozhledy*, 2011, roč. 20 (52), č. 4, s. 162–168.)

System jazykového vzdělávání je tvořen výukou ve vojenských školách, v jazykových kurzech a samostudiem personálu.

Jazykové vzdělávání není poskytováno plošně, ale je zaměřeno na vybraný personál. Preferovanými skupinami jsou příslušníci jednotek předurčených pro nasaditelné síly NATO nebo EU, personál vysílaný do struktur NATO, EU, OSN.

Důraz v oblasti jazykového vzdělávání je kladen na samostatné studium personálu, které je motivováno finanční odměnou za prokázání jazykové úrovně podle STANAG 6001 bez absolvování jazykového kurzu poskytovaného rezortem Ministerstva obrany.

Vyslání zaměstnance do jazykového kurzu je chápáno jako příspěvek rezortu k průběžné samostatné přípravě zaměstnance, přičemž hlavní odpovědnost za dosažení požadované jazykové způsobilosti nese každý zaměstnanec. Samostatné studium je rezortem podporováno organizací jazykových zdokonalovacích a udržovacích kurzů na pracovištích a poskytováním e-learningových vzdělávacích kurzů a materiálů. Individuální výuka ve formě 1+1 (1 student a 1 učitel) je povolováno jen ve výjimečných a zdůvodněných případech. (*Koncepce přípravy personálu rezortu MO na období 2012-2018.*, 2011.)

Ústředním jazykovým vzdělávacím zařízením, které se podílí na tvorbě koncepce jazykového vzdělávání, koordinuje jazykovou přípravu a aktivně se podílí na zvyšování efektivity jazykového vzdělávání, je **Centrum jazykového vzdělávání**, které je součástí Univerzity obrany.

Centrum jazykového vzdělání zabezpečuje tři základní aktivity, které se týkají jazykového vzdělání v rezortu MO:

- vysokoškolskou výuku cizích jazyků s prioritou angličtiny, přípravu na zkoušky dle NATO STANAG 6001 a výuku cizích jazyků v celoživotním vzdělávání
- rezortní výuku cizích jazyků v kurzech s prioritou angličtiny zaměřenou zejména na přípravu ke zkoušce dle NATO STANAG 6001;
- tvorbu, administraci a vyhodnocování jazykových testů dle NATO STANAG 6001, především v anglickém jazyce.

V jazykové přípravě na Univerzitě obrany v Brně je primární pozornost věnována výuce angličtiny, což dokládá jak časová dotace na její výuku, tak požadavky na

výstupní jazykovou způsobilost absolventů bakalářského, magisterského i doktorského studia. Současně, i když v daleko menší míře, se na Fakultě leadershipu a na Fakultě vojenských technologií realizuje výuka ostatních jazyků, v jejímž rámci studenti mají možnost výběru druhého jazyka (němčina, francouzština a ruština). Tato výuka se odvíjí od vstupní jazykové způsobilosti studentů a podle této úrovně je jejím obsahem jazyk obecný, vojenský a odborný. (Centrum jazykového vzdělávání Univerzita obrany, [online]. [cit. 2015-02-01])

3.9. Poradenství.

Poradenství nebo poradenská služba v Armádě České republiky zastává velmi důležité místo při napomáhání všem cílovým skupinám s řešením jejich osobních a pracovních problémů, poskytuje pomoc v odstranění a prevenci rizikového chování, vzniku sociálně nežádoucích jevů. Často úzce spolupracuje s civilními poradenskými institucemi.

Je prováděna prostřednictvím:

- Psychologické služby
- Duchovní služby
- Vojenské zdravotnické služby
- Sociálně-právními službami
- Kariéřním poradenstvím (kariérové kurzy)

3.9.1. Psychologická služba.

Psychologická služba se podílí na přípravě a vzdělávání vojáků a civilních zaměstnanců rezortu MO, zabezpečuje přednáškovou činnost s psychologickou tematikou.

Hlavní náplní činnosti psychologa je poskytování odborných služeb v oblasti psychologie. Patří sem péče o duševní zdraví a expertní činnosti ve prospěch velitelů.

Duševní zdraví se nedefinuje pouze jako nepřítomnost duševní nemoci, ale jako celkový pocit pohody. Zdravotnickou péčí o duševní zdraví vykonávají kliničtí psychologové zařazení v rámci vojenských nemocnic. Psychologové u vojsk poskytují krizovou intervenci (psychologickou podporu osobám v krizových situacích) a psychologické poradenství. Poskytované poradenství se dá rozlišit na poradenství **profesní** (kariérní), **vztahové**, **partnerské** a **rodinné**. Existuje poradenství **speciální** (zaměřené na konkrétní oblast, např. v oblasti adiktologie, poruch příjmu potravy apod., které může být spojeno s přesměrováním klienta do specializované péče). Dále můžeme ještě rozlišit poradenství **studijní**, protože řada vojáků studuje při zaměstnání. Poradenství se poskytuje ve prospěch vojáků, občanských zaměstnanců nebo rodinných příslušníků.

Jedním z pracovišť, které poskytují poradenskou a konzultační činnost pro vrcholové vedení Ministerstva obrany a velení Armády ČR je Referát expertních služeb v oblasti lidských zdrojů ředitelství Sekce personální MO.

Referát dále poskytuje i další psychosociální služby, například přednáškovou činnost, psychologické poradenství a odbornou psychologickou asistenci při řešení svízelných životních situací, krizovou intervenci v kritických životních situacích, koučování jednotlivců i týmů, zejména osob v manažerských (velitelských) pozicích a další. Zabývá se výzkumnou činností, která je zaměřena na chování a jednání lidí v situaci extrémní zátěže. Data pro výzkum se získávají dotazníkovým šetřením, ty se potom zpracovávají pomocí statických programů k tomu určených. Specialitou je využití metody sociomapování rozkrývající strukturu i dynamiku mezilidských vztahů, která plasticky znázorňuje vztahy lidí v pracovních skupinách a týmech i mezi jednotlivými skupinami (vojenskými jednotkami).

Dotazníkovým šetřením se zjišťuje motivace k účasti v zahraničních operacích, očekávání vojáků od operací, postoje k extremismu, rasismu, xenofobii a projevy dehumanizace, dále je to oblast velitelských schopností, úroveň aktuálního psychického stavu příslušníků operace, tj. zdroje osobní pohody nebo naopak stresory a zdroje nespokojenosti vojáků v misi, úroveň komunikace a sdílení informací mezi vojáky, vybavenost technikou, materiálem, oblast postavení žen atd.

((podplukovnice Kateřina Bernardová z Referátu expertních služeb v oblasti lidských zdrojů ředitelství Sekce personální Ministerstva obrany)

3.9.2. Duchovní služba.

Základní informace o Duchovní službě Armády České republiky.

První vojenský kaplan v Armádě České republiky začal působit v české jednotce IFOR/SFOR v Bosně a Hercegovině v roce 1996. Na základě této pozitivní zkušenosti armády s vojenskými kaplany vznikla v roce 1998 dohoda mezi rezortem ministerstva obrany na straně jedné a církvemi sdruženými v České biskupské konferenci a Ekumenické radě církví na straně druhé, o duchovní službě v rezortu ministerstva obrany.

Vojenský kaplan formou dlouhodobé, stálé a osobní přítomnosti uprostřed vojenského kolektivu ztělesňuje trvale přítomnou nabídku duchovní služby směřovanou ke všem příslušníkům rezortu Ministerstva obrany a jejich rodinám.

K náplni jeho **profese** patří:

- metodická a koordinační činnost v oblasti duchovní služby
- být poradcem velitele v oblasti vojenské etiky a mezilidských vztahů
- účinně a adekvátně asistovat při mimořádných situacích
- zastupovat duchovní službu rezortu Ministerstva obrany ČR na mezinárodní úrovni týkající se zahraničních operací a krizového řízení
- navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby
- dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám
- nabízet, navrhopvat a koordinovat formy vypořádání se kolektivu se slavnostními a smutečními okamžiky a událostmi a zabezpečovat jejich uskutečnění
- provádět přípravu v oblasti vojenské etiky

- pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky Armády ČR, hodnotám vyznávaným a chráněným Českou republikou a společenstvími, ke kterým se Česká republika, jako celek, trvale hlásí
- pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace
- pomoc příslušníkům rezortu Ministerstva obrany, především v zahraničních operacích, při řešení osobních krizí a těžkostí, které jim vznikají při plnění funkčních povinností a v osobním a rodinném životě
- organizovat setkání rodin příslušníků rezortu, a to především před odjezdem a po návratu z nasazení v zahraniční operaci
- provozovat Pastorační centrum Duchovní služby Armády ČR, jako místa pro služební i volnočasové setkávání vojenských kaplanů s vojáky a jejich rodinami
- nabízet odborný náhled na záležitosti přímo související s mezilidskými vztahy
- zabezpečovat pozornost rezortu Ministerstva obrany k aktuálním záležitostem vznikajícím v rámci kolektivu rezortu, v současné společnosti nebo ve světovém dění, které mají svou etickou rovinu nebo důsledky, jež mohou mít přímou souvislost se službou příslušníků rezortu
- zabezpečovat, rozvíjet a koordinovat komunikaci rezortu s náboženskými subjekty

Oficiální znak duchovní služby

Zdroj: www.kaplani.army.cz

Duchovní služba Armády České republiky systematicky rozvíjí etickou rovinu vojenské služby. Děje se tak především prostřednictvím Etických seminářů. Etické

semináře jsou pořádány v rámci kariérového vzdělávání vojáků a dále při různých příležitostech, jako je např. výjezd do zahraniční operace.

Duchovní službou Armády České republiky prošlo od jejího obnovení v roce 1998 přes 30 vojenských kaplanů ze 7 křesťanských církví. (Duchovní služba. *Duchovní služba Armády České republiky* [online]. [cit. 2015-02-01].)

3.9.3. Primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany.

Velmi důležitou roli v poradenských službách sehrává **Primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany.**

Prevenici rizikového chování personálu řeší Ministerstvo obrany již od roku 1995. V roce 2005, kdy došlo k profesionalizaci Armády České republiky, se cílovou skupinou primární prevence rizikového chování (dále jen „P-RCH“) stali především vojáci z povolání.

Ministerstvo obrany dlouhodobě usiluje o vytváření personálních, finančních a materiálních podmínek pro realizaci úkolů primární P-RCH u všech vojenských útvarů a zařízení. Zabezpečuje odbornou a metodickou pomoc subjektům, které působí v oblasti primární prevence.

Výskyt rizikového chování u personálu MO je vysoce nebezpečný, proto je nutné aktivním způsobem preventivně působit proti vzniku jakýchkoliv forem rizikového chování, které doprovázejí vývoj a rozvoj naší společnosti, a lze tedy předpokládat jejich výskyt i v prostředí rezortu MO.

Předpokladem pro plnění závazků a politicko-vojenských ambicí ČR je zabezpečení kvalitně připraveného a vzdělaného personálu. Primární P-RCH je nedílnou součástí procesu jeho přípravy. K její kvalitě a účinnosti přispívá multidisciplinární přístup zainteresovaných rezortních služeb: humanitní, psychologická, duchovní, právní, finanční a vojenská zdravotnická služba, které zabezpečují cílevědomé, komplexní a systematické řešení problematiky prevence.

Základním východiskem pro zabezpečení P-RCH v rezortu MO je skutečnost, že veškeré formy rizikového chování mají svůj negativní dopad na plnění úkolů ozbrojených sil, na požadovanou kulturu organizace a na kvalitu života personálu včetně jeho rodinných příslušníků. Významným pilířem preventivního působení v rezortu MO je postupné zvyšování právního vědomí personálu.

V rámci P-RCH rezort MO realizuje preventivní aktivity zejména v oblasti protidrogové politiky, prevence kriminality, boje proti extremismu, boje s korupcí a některých dalších forem rizikového chování. (*Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období let 2015-2019.*, 2014.)

3.9.4. Integrovaná protidrogová politika.

Přehled realizovaných preventivních aktivit v letech 2010-2013.

Cílem realizovaných aktivit a opatření bylo dosáhnout snížení poptávky po legálních a nelegálních návykových látkách. Rezortní priority byly od roku 2010 zaměřeny zejména na požívání alkoholu při výkonu služebních a pracovních činností, na nadměrné požívání alkoholu ve volném čase a na problematiku dopravní nehodovosti spojenou s požitím alkoholu a Omamných a psychotropních látek (dále jen OPL). Průběžně byla věnována pozornost také problematice škodlivého užívání tabáku. V rámci integrované protidrogové politiky v roce 2013 byla mezi priority zařazena také oblast hazardního hráčství.

V rozpočtu Ministerstva obrany byly každoročně vyčleňovány finanční prostředky na rezortní **Program protidrogové politiky**. V letech 2010-2013 bylo v jeho rámci realizováno celkem 226 projektů. Od roku 2013 byly preventivní aktivity těchto projektů zaměřeny na zabezpečení vzdělávacích aktivit, doplnění informačních pramenů odbornými publikacemi a na nákupy diagnostických přístrojů k orientačním kontrolám na přítomnost alkoholu a OPL.

Kromě stanovené povinnosti vzdělávat personál v oblasti P-RCH (4 vyučovací hodiny ročně) bylo vzdělávání zabezpečováno v rámci přípravy na výkon profese, tzn. Ve vojenských školách a u Velitelství výcviku, Vojenská akademie. Od roku 2013 byla rezortní komisí stanovena závazná a doporučená vzdělávací témata

v oblasti primární P-RCH. V letech 2010-2013 bylo proškoleno 1423 osob. Vzdělávací témata byla zaměřena na problematiku alkoholu a OPL (nové trendy v ČR, aktuální vývoj a rizika ve zneužívání, profesní testování na přítomnost alkoholu a OPL, alkohol a OPL v dopravě, právní aspekty zneužívání návykových látek apod.). Obdobná tematika byla prezentována v rámci každoročního **Projektu vzdělávání v oblasti protidrogové politiky**. V letech 2010-2013 bylo provedeno celkem 92 přednášek v oblasti protidrogové politiky. V roce 2013, po zařazení tématu hazardního hráčství, bylo provedeno 45 přednášek. Další vzdělávací a preventivní aktivity prováděla Vojenská zdravotnická služba (např. preventivní projekty na podporu zdravého životního stylu, prevence HIV/AIDS a další). Vojenská policie zabezpečovala přednáškovou činnost zaměřenou zejména na oblast dopravní nehodovosti spojené s požitím alkoholu a OPL.

3.9.5. Kriminalita.

Obecným cílem prevence kriminality v rezortu Ministerstva obrany bylo oslabovat rizikové faktory, které přispívají k výskytu delikventního jednání personálu.

Přehled realizovaných preventivních aktivit v letech 2010-2013.

V rámci každoročně centrálně zabezpečovaného Projektu vzdělávání v oblasti prevence kriminality byly vzdělávací aktivity zaměřeny na témata vztahující se k problematice kriminality (dopravní nehodovost, dodržování lidských práv a svobod, přestupky a trestní činnost, předcházení majetkové trestní činnosti, mezilidské vztahy, komunikace, finanční gramotnost a jiné). Další vzdělávací aktivity zabezpečovali lektori prevence, příslušníci Vojenské policie, pedagogové vojenských škol, pracovníci Inspekce ministra obrany a dalších organizačních celků rezortu Ministerstva obrany.

Všichni vojáci v základním výcviku obdrželi manuál **Informace pro vojáky v základním výcviku k P-RCH**. Vojenští policisté se zapojili do přednáškové činnosti na Univerzitě obrany pod společným projektem **Vojenská policie - policejní podpora ozbrojených sil v míru a v operacích**, který byl určen pro studenty bakalářských a magisterských programů.

3.9.6. Extremismus.

Hlavním cílem opatření realizovaných v oblasti boje proti extremismu byla eliminace projevů extremismu v resortu Ministerstva obrany a zabránění infiltrace extremistů do ozbrojených sil.

Přehled realizovaných preventivních aktivit v letech 2010-2013.

Preventivní působení bylo založeno zejména na informovanosti personálu o projevech soudobého extremismu v ČR; vymezení extremismu a jeho vztahu k armádě; právní odpovědnosti za podporu, propagaci nebo projevy sympatizování s extremistickými hnutími.

Nejvyšší počet preventivních vzdělávacích aktivit byl realizován v roce 2010. Na jejich zabezpečení se podíleli především lektori Vojenské policie, lektori University obrany a externí odborníci na problematiku extremismu.

3.9.7. Korupce.

Přehled realizovaných preventivních aktivit v letech 2010-2013.

Preventivní aktivity k potírání korupce, jako rizikového chování, tvořily jednu z částí celkového systému boje s korupcí. V oblasti vzdělávání personálu uspořádala Inspekce ministra obrany v roce 2010 ve spolupráci s Universitou obrany poslední ročník týdenního kurzu pro kontrolní pracovníky, v jehož rámci byl přednášen blok protikorupční tematiky. V daném období provedla Inspekce ministra obrany celkem 11 tematických vzdělávacích akcí, při nichž bylo proškoleny cca 200 osob. Resortním metodikům boje s korupcí byla poskytována metodická pomoc při přípravě vlastních přednášek a umožněno absolvování distančního e-learningového kurzu **Etika a protikorupční opatření**. Prováděna byla osvětová činnost pro personál na intranetových stránkách Inspekce ministra obrany.

3.9.8. Ostatní formy rizikového chování.

Mezi ostatní formy rizikového chování patří řada nelátkových (nedrogových) závislostí, jejichž mechanismus účinků je velmi podobný jako u závislostí drogových

(psychické, sociální a ekonomické problémy, zdravotní komplikace). Obecně může být jejich výskyt doprovázen pácháním trestné činnosti a sebevražedným chováním. Patří sem např. **závislosti na informačních technologiích** (výpočetní technika, internet, hraní on-line her na PC, nadměrné sledování televize, závislost na mobilním telefonu...), **závislosti behaviorální** (např. hazardní hráčství, sázkařství, workoholismus, členství v sektách a státem nepovolených náboženstvích, patologické nakupování, poruchy příjmu potravy apod.) a **projevy narušování sociálních norem** (nežádoucí sexuální chování, ageismus, nežádoucí agresivita, bossing, mobbing, diskriminace a porušování principu rovných příležitostí, domácí násilí, nezdravý životní styl, sebevražedné jednání apod.). Výskyt těchto forem rizikového chování je v prostředí rezortu MO spíše ojedinělý.

Přehled realizovaných preventivních aktivit v letech 2010-2013.

Preventivní aktivity byly realizovány převážně v rámci projektů primární P-RCH. Využívána byla řada společenských, kulturních, sportovních, tělovýchovných aktivit a programů k formování a podpoře vyšší kvality života personálu a jeho rodinných příslušníků jako základního předpokladu předcházení, případně minimalizování výskytu rizikového chování. Vzdělávací aktivity zabezpečovala sekce personální MO, Inspekce ministra obrany, Agentura personalistiky AČR a psychologická služba (oblast mezilidských vztahů, vztahů na pracovišti a další), duchovní služba (oblast etiky) a vojenské školy. (*Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období let 2015-2019.*, 2014.)

4. Praktická část práce.

Ve své praktické části jsem se zaměřila na poradenské služby v Armádě České republiky, konkrétně na duchovní a psychologickou službu. V souladu s trendy, kterými jsou v poslední době zahraniční operace, je pozornost poradenských služeb výrazně zaměřena tímto směrem. Z tohoto důvodu věnuji větší prostor ve své práci právě zahraničním operacím, výzkumné šetření je zaměřeno na analýzu psychologické a duchovní služby v době před, v průběhu a po návratu vojáků z nasazení do zahraniční operace.

V rámci své bakalářské práce jsem realizovala dva řízené rozhovory: s vojenským kaplanem a vojenským psychologem a dále jsem provedla dotazníkové šetření, kterého se účastnilo deset vojáků z povolání, kteří byli nasazení do zahraniční operace, resp. operací.

4.1. Charakteristika výzkumného šetření, hypotézy, použité metody.

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit slabá místa v systému poradenství pro zaměstnance rezortu Armády ČR, především pro vojáky z povolání, kteří byli nasazení do zahraniční operace, příp. operací.

Metody výzkumného šetření jsem zvolila: řízený rozhovor a dotazníkové šetření (viz příloha č. 1).

4.2. Hypotézy.

H1: *Poradenské služby v Armádě České republiky jsou využívány zaměstnanci rezortu na 100 %.*

H2: *Otázky a problémy, které řeší poradenské služby v Armádě České republiky, jsou především spojeny s nasazením vojáků do zahraničních misí.*

H3: *Podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu je dostatečná.*

H4: *Poradenské služby v Armádě české republiky se potýkají s nedostatkem poradců.*

Řízený rozhovor jsem vedla s vojenským kaplanem, který působí v Armádě ČR od roku 2003, položila jsem mu celkem 17 otázek a s vojenským psychologem, který působí v AČR přes 10 let. Ten odpovídal na 14 otázek. (viz příloha č. 2) Oba rozhovory proběhly v lednu 2015.

Dotazníkového šetření se účastnilo deset respondentů, byli to vojáci z povolání (zaměstnanci Generálního štábu MO), kteří byli nasazeni do jedné nebo více zahraničních operací. V první části dotazníku byli obeznámeni s účelem dotazníku - k čemu má sloužit, s tím, že je dotazník anonymní. Otázek bylo celkem deset, byli to otázky otevřené, uzavřené a výběrové. Šetření proběhlo v prosinci 2014, vyhodnoceno bylo v únoru 2015.

5. Výsledky a jejich hodnocení.

5.1. Interpretace dat zjištěných řízeným rozhovorem.

Otázka č. 1

Můžete mi, prosím, stručně popsat hlavní náplň Vaší profese...

Vojenský kaplan
<ul style="list-style-type: none">➤ Metodická a koordinační činnost v oblasti duchovní služby➤ Řízení duchovní služby a další činnost vojenských kaplanů u jednotek v zahraničních operacích➤ Odborná připravenost vojenských kaplanů určených do zahraničních operací➤ Zastupování duchovní služby rezortu MO ČR na mezinárodní úrovni týkající se zahraničních operací➤ Vytváření koncepce činnosti vojenských kaplanů při mimořádných událostech a krizových stavech➤ Spolupráce s duchovními jiných armád v rámci mezinárodních vojenských aktivit➤ Pomoc příslušníkům rezortu MO, především v zahraničních operacích, při

řešení osobních krizí a těžkostí, které jim vznikají při plnění funkčních povinností a v osobním a rodinném životě

- Podpora velitele v jeho úsilí o naplňování a ochranu lidského rozměru života příslušníků zahraničních operací i jejich rodinných příslušníků, je-li potřeba, doporučení odborné pomoci
- Prevence proti konfliktům v oblasti mezilidských vztahů
- Poradce pro velitele v oblasti duchovní služby a vojenské etiky
- Navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby
- Dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám
- Pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky AČR, hodnotám vyznávaným a chráněným Českou republikou a společnostmi, ke kterým se Česká republika, jako celek, trvale hlásí
- Pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace

Vojenský psycholog

- Poskytování odborných služeb v oblasti psychologie
- Péče o duševní zdraví a expertní činnosti ve prospěch velitelů
- (Zdravotnickou péči o duševní zdraví vykonávají kliničtí psychologové zařazení v rámci vojenských nemocnic)
- Poskytování krizové intervence (poskytování psychologické podpory osobám v krizových situacích) a psychologického poradenství
- Psychologické poradenství: PROFESNÍ (kariérní), VZTAHOVÉ, PARTNERSKÉ a RODINNÉ
- Poradenství SPECIÁLNÍ (zaměřené na konkrétní oblast, např. v oblasti adiktologie, poruch příjmu potravy apod., které může být spojeno

s přeměrováním klienta do specializované péče)

- Poradenství STUDIJNÍ (řada vojáků studuje při zaměstnání)
- Poradenství je poskytováno ve prospěch vojáků, občanských zaměstnanců nebo rodinných příslušníků

Otázka č. 2

Jak dlouho působíte v oboru? (Poradenství v AČR)

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
Od roku 2003	Přes 10 let

Otázka č. 3

S jakými problémy nebo otázkami se na Vás vojáci nebo občanští zaměstnanci AČR nejčastěji obracejí?

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
<ul style="list-style-type: none">➤ Nejčastěji s problémy mezilidských vztahů ať už rodinných či pracovních➤ Pak je otázka víry, hledání svého místa ve společnosti apod.➤ Stejně tak se přijdou podělit o nějaký radostný životní prožitek	<ul style="list-style-type: none">➤ Vztahové poradenství➤ Poradenství speciální (v různých oblastech, kariérní poradenství)

Otázka č. 4

Jak často se na Vás vojáci, příp. zaměstnanci AČR obracejí? Dá se říct, že existuje nějaká určitá doba, kdy se na Vás obracejí častěji než jindy? Kolik vojáků využilo poradenských služeb vojenského kaplana, resp. psychologa za poslední rok?

Vojenský kaplan

- Skoro každý den se najde někdo, kdo mne osloví a žádá o názor, podporu, či chvíli času si posedět a pohovořit. Nemohu říci, kolik to bylo lidí za poslední rok, nedělám si žádnou statistiku. Občas se stane, že voják či občanský zaměstnanec mne požádá o rozhovor s jejich rodinným příslušníkem. Co se týká určité doby nebo období, tak není žádné specifické, ve kterém by bylo více „poradenství“. Během období vánoc či velikonoc se vojáci více ptají, ale jde spíše o otázky upřesňující význam vánoc či velikonoc.

Vojenský psycholog

- Na psychology se obrací různé množství klientů (podle místa, kde působí, jak dlouho tam působí, jak je vojáci osobně znají, zda na útvar dojíždí nebo na něm přímo sídlí...). Na jednoho vojenského psychologa se obrací 4-10 klientů měsíčně, ale to je velmi orientační. Při tragických událostech, které jsou medializovány, náhle prudce vzrůstají počty kontaktů od příbuzných právě nasazených vojáků.

Otázka č. 5

- a) *Jakým způsobem probíhá poradenství? Jaké metody poradenství využíváte?*
- b) *Organizujete v rámci své profese semináře nebo přednášky? Jak často? Pro jakou cílovou skupinu?*
- c) *Která témata?*

a)

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
➤ Rozhovor	➤ lze rozlišit poradenství poskytované v terénu a

<p>➤ Etické semináře a přednášky</p>	<p>v poradně, poradny jsou zřízeny v rámci jednotlivých útvarů nebo posádek; často se klient objednává předem, kontakt může mít od jiného psychologa, od známého, z letáku, plakátu nebo internetu, někdy přijde klient přímo do poradny bez objednání</p> <p>➤ rozhovor je jednoznačně nejčastější, následuje poradenství telefonické, existuje také anonymní linka pomoci v krizi, zřízená pro ozbrojené složky, používá se i poradenství internetové a poradenství pomocí skype</p>
--------------------------------------	--

b)

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
<p>➤ během roku mám semináře a přednášky:</p> <p>pro vojáky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sekty a jejich nebezpečí (v roce 2014 5x) • Duchovní služba AČR-historie, cíle (v roce 2014 3x) • Etické semináře (v 	<p>➤ Součástí psychologického servisu je edukace, pořádání přednášek k psychologické tématice</p> <p>➤ Mohou to být přednášky pořádané v rámci prevence negativních jevů</p> <p>➤ Psychologové jsou sami systematicky vzdělávání v profesionálním poradenství a psychoterapeutických</p>

roce 2014 8x)	dovednostech
<p>pro širokou veřejnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duchovní služba AČR-historie, cíle (5x) • Afganistán očima vojenského kaplana (5x) 	

c)

Vojenský kaplan
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Základním principem etických seminářů je dodržování a vštěpování Kodexu etiky vojáka, který vyjadřuje tradiční vojenské hodnoty, které by měl dodržovat každý voják, jedná se zejména o hodnoty jako je odpovědnost, obětavost, odvaha, věrnost a čest ➤ Cílem etických seminářů je přivést profesionálního vojáka k diskuzi o hodnotách životních i profesionálních a jejich uspořádání pro život ➤ Zabývají se základním fungováním ozbrojených sil, do které neodmyslitelně patří loajalita a věrnost, nasazení vojáků u nás i v zahraničních operacích, dodržování mezinárodních úmluv a v neposlední řadě i vliv na rodinu a soukromý život vojáků ➤ Věnuje se pozornost i otázkám o morální integritě, zodpovědnosti, poslušnosti ➤ Výuka probíhá metodou zážitkové pedagogiky, která vtahuje účastníky do problému pomocí zápletky, příběhu, hry nebo jiné aktivity ➤ Důležitou součástí seminářů je tvůrčí diskuze, do které se mohou zapojit všichni účastníci semináře a za své názory není nikdo kritizován ani hodnocen

- Etické semináře jsou rozděleny na tři fáze:
 - Před výjezdem do mise
 - ✓ 1. Hodnoty vojáka
 - ✓ 2. Zabití a smrt
 - Během mise
 - ✓ Témata dle uvážení kaplana působícího v misi
 - Po návratu z mise
 - ✓ 1. Návrat do bezpečného světa, umění komunikace o zážitcích
 - ✓ 2. Partnerské vztahy, znovu začlenění do občanské společnosti, konfliktní situace
 - ✓ 3. Reflexe a rekapitulace z mise a návratu z ní (možnost několikadenního setkání s rodinnými příslušníky)

Otázka č. 6

Co se týká vojáků nasazených do zahraničních misí, obrazení se na Vás s žádostí o pomoc, radu či konzultaci?

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vojáci nasazení do zahraničních operací se nejčastěji obrazení na kaplana, který s nimi vyjíždí; osobně se na mne většinou obrazení vojáci, kteří mne znají z nějaké zahraniční mise, kde jsme spolu sloužili 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vojáci nasazení v zahraniční operaci se obrací přímo na psychologa, který je tam s nimi nebo po návratu ➤ Rodina vojáka se obrací na styčného psychologa- pro každou operaci je styčný psycholog určen a kontakt na něj je uveřejněn na našich internetových stránkách

Otázka č. 7

Co nejčastěji řeší? Adaptaci po návratu, rodinné problémy, profesní situaci?

Vojenský kaplan

➤ Rodina

- Vypadá to, jakoby se mnou už nepočítali, asi jsem jim nechyběl
- Od první minuty doma musím plnit domácí povinnosti-čím vším jsem prošel, nikoho nezajímá
- Mnohá (i důležitá) rozhodnutí o životě rodiny byla učiněna beze mne
- Děti mají nové zájmy a aktivity (které neschvaluji)
- Děti nejsou ke mně vstřícné, srdečné
- Vydělané peníze chce rodina utratit jinak, než jsem si plánoval

➤ Partnerství

- Vychladnutí vztahu
- Nesdílnost, obtížná komunikace a porozumění
- Nevěra
- „čistý byt“
- „čisté konto“

➤ Pracovní kolektiv

- Závist (výdělků, zkušeností)
- Výčitky
- Potíže při znovu-začlenění do kolektivu
- Jiný pracovní rytmus a styl
- Ztráta pracovní pozice

➤ **Kamarádi**

- Ochlazení vztahu (už nepatřím do party)
- Vznik falešných kamarádství
- Nesdělitelnost zážitků (nemám obdiv, uznání)
- Se starými kamarády si nemám co říct

➤ **Společnost**

- Nedocení
- Zklamání z toho, jak média informují o zahraničních operacích
- Zkreslený pohled na mou službu
- Lidé kolem mě řeší banality

Otázka č. 8

V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu?

Vojenský kaplan

- Jednou z vlastních aktivit vojenských útvarů je „Komise pro rodinu“ - jde o servis pro vojáky vyjíždějící plnit úkoly zahraniční operace a pro jejich rodinné příslušníky*
- Důvodem vzniku je skutečnost odloučení a potřeba podpory a péče o vojáka a jejich rodinu, o jeho nejbližší, aby se měli kam a na koho obrátit v případě dotazu a potřebné pomoci
- Do současné doby není jednotná koncepce této aktivity a jasného projektu, se kterým jsou seznámeni vojáci a jejich rodiny před odjezdem do zahraniční operace; vše se odvíjí od zapálenosti lidí pro tuto činnost

*Úkoly **Komise pro rodinu**:

- Řešit nečekané a aktuální problémy- reakce dětí na odloučení, oznámení tragické události v rodině
- Zabezpečit kontakt příslušníků rodiny s vojákem prostřednictvím pošty (balíčky), např. za využití vojenských letů (zásobovací lety)
- Realizovat telefonní kontakt příslušníka komise s rodinou na základě zájmu a přání vojáka a jeho rodinných příslušníků
- Možnost řešení problémů, které vznikají v důsledku odloučení- nabídka odborné pomoci; v průběhu odloučení informovat o akcích komise
- V případě řešení náročných životních situací zprostředkovat komunikaci a podporu za pomoci styčného kaplana a kaplana působícího v zahraniční operaci a stejně tak psychologa
- Před vánočními svátky oslovit rodinu s nabídkou doručení vánočních balíčků
- Před návratem realizovat setkání rodinných příslušníků se styčným kaplanem, psychologem, kteří prodiskutují úskalí a problémy spojené s návratem a poskytnou informace jak situaci co nejlépe zvládnout

Doporučené složení komise:

- Zastupující velitel
- Kontaktní důstojník
- Právní služba
- Psychologická služba
- Duchovní služba

Setkání rodinných příslušníků v průběhu zahraniční operace je vzájemná podpora v době odloučení, věnuje se pozornost rodinným příslušníkům, podporuje se zpětná vazba k vojákům v zahraniční operaci prostřednictvím fotek, videa, obrázků, balíčků. Na základě zájmu rodinných příslušníků organizuje či podporuje komise další aktivity, např. setkání u kávy, den pro rodinu a děti nebo kulturní a sportovní akce. V této fázi má velký význam setkání pod názvem „Příprava na návrat“. Toto setkání vede styčný psycholog, kaplan, který upozorňuje na problémy spojené s návratem.

Posledním setkáním je setkání rodinných příslušníků a vojáků po návratu, kdy se může uplynulý čas strávený v zahraniční operaci a odloučení rodin formálně uzavřít. Tento projekt je dobrou cestou, jak částečně pomoci zmírnit možné nežádoucí dopady jak na přímého účastníka operace, tak i na jeho rodinu. Hlavní je informovanost členů rodiny, dostupnost k informacím.

Vojenský psycholog
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na zvládnutí dlouhodobého odloučení, přípravu na něj a zejména na nastavení komunikace mezi oběma členy rozděleného páru.

Otázka č. 9

Jaká je podpora poradenských služeb Armádou České republiky? Je dostatek poradců, poradenských míst v AČR?

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
<ul style="list-style-type: none"> ➤ V tuto chvíli potřebujeme 4 kaplany; nynějším počtem optimálně zabezpečíme dostupnost duchovní služby, napříč spektrem všech činností AČR ➤ Kaplan slouží v armádě zpravidla 6-10 let a pak se vrací zpět do církve, problém je s vyhledáváním kandidátů za ty, kteří se vracejí zpět do církve 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Psycholog asi vždy bude tvrdit, že by bylo správné počty poradců zvýšit, ale faktem je, že útvary AČR jsou plošně pokryty sítí poraden, ve kterých psychologové drží pravidelné služby

Otázka č. 10

Jaká jsou, podle Vás, slabá místa v poradenských službách v AČR? Co by se mohlo nebo mělo změnit?

Vojenský kaplan	Vojenský psycholog
<ul style="list-style-type: none"> ➤ V tuto chvíli mne slabá místa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Slabé místo lze spatřovat

<p>nenapadají, snad jenom co se týká etických seminářů, je důležité dbát na jejich zařazení do výcviku před misí, během mise a po návratu z mise, tady se klade důraz na zodpovědnost kaplana, který s jednotkou vyjíždí do zahraniční operace</p>	<p>v nedostatečně husté síti poraden a nízkém počtu psychologů, kteří musí kromě poradenství zabezpečovat i účast v zahraničních operacích a expertní činnost ve prospěch velitelů</p>
--	--

5.2. Interpretace dat zjištěných dotazníkovým šetřením.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo deset vojáků z povolání, zastoupených v hodnostech od desátníka až po podplukovníka. Čtyři respondenti absolvovali zahraniční misi dvakrát, po dvou respondentech byli nasazeni jednou a třikrát, jeden voják čtyřikrát a jeden pětkrát. Šlo o vojáky nasazené v nejrůznějších operacích od roku 1995 až 2014.

Hodnocení přínosu v zahraniční operaci

Většina respondentů uvedla, že nasazení v zahraniční operaci jim přineslo „nové zkušenosti, dovednosti (80 %), nasazení bylo „důležité pro jejich kariérní růst (100 %), „zlepšení finanční situace“(60 %) a 20 % respondentů uvedlo, že nasazení vyhledávají z důvodu adrenalinu a dobrodružství.

Vliv nasazení v zahraniční operaci na partnerský život

Vliv vlastního nasazení v zahraniční operaci nehodnotil jeden z respondentů (10 %), který uvedl, že nežije v partnerském vztahu. 70 % z dotazovaných uvedli, že partnerský vztah se v důsledku odloučení nezměnil. Dva z dotazovaných respondentů uvedli, že v důsledku odloučení došlo k ukončení partnerského vztahu, jako příčinu uvedli „nevěru partnera/partnerky“ a „problémy z doby před nasazením do zahraniční operace“.

Adaptace po návratu ze zahraniční operace

Po návratu ze zahraniční operace neměla s adaptací žádné problémy naprostá většina dotazovaných respondentů (70 %). „Návrat do normálních pracovních podmínek“ bylo nejtěžší pro 20 % respondentů, jeden z dotazovaných uvedl jako nejobtížnější „větší utrácení peněz“. Na otázku, zda byla adaptace po návratu z další operace těžší než po první, všichni dotazovaní odpověděli: „*Ne, adaptace byla jednodušší než po první*“.

Jestli vyhledali po návratu ze zahraniční operace pomoc nebo radu, většina odpověděla „*Ne*“, jenom jeden respondent uvedl, že vyhledal pomoc u vojenského kaplana.

V čem by mněla spočívat podpora vojáků a jejich rodin před, v průběhu a po skončení zahraniční operace

Na tuhle otázku respondenti odpovídali volně, otevřenou odpovědí. Celkově se respondenti shodli na tom, že nejdůležitější z hlediska podpory vojáka a jeho rodiny před výjezdem je adekvátní a pravdivá informovanost o skutečné situaci, o místě nasazení, např. cituji:

„Poskytnutí všech relevantních informací. Komunikace s manželkami.“

„Informovanost o operaci, o možnostech pomoci rodinám v nepřítomnosti vojáka.“

„Větší informovanost rodinných příslušníků, možnost získat kontaktní adresu.“

V průběhu zahraniční operace považují dotazovaní za nejdůležitější zabezpečení komunikace vojáka s rodinnými příslušníky- telefon, internet.

„Větší možnost komunikace z místa nasazení, lepší spojení do republiky.“

„V průběhu operace funguje internetové připojení, takže podpora, co se týká zabezpečení komunikace, je dostatečná.“

„Kontakt psychologická služba a rodina vojáka. Informace o průběhu operace.“

V odpovědích dotazovaných se objevili i konkrétnější příklady podpory rodin, jako např.:

„Praktická pomoc, psycholog, právník.“

„V poradenské činnosti formou konzultací, zjišťování, zda rodina něco nepotřebuje.“

„Organizování společenských, kulturních akcí pro rodinné příslušníky.“

Ve volných odpovědích na otázku podpory vojáků a jejich rodinných příslušníků po návratu ze zahraniční operace, téměř všichni uvedli, že nejdůležitější je umožnění čerpání dovolené společně s rodinou, preventivních rehabilitací (s rodinou), rodinných pobytů alespoň v délce jednoho týdne.

„Volný čas s rodinou, alespoň jeden týden. Z vlastní zkušenosti- po dvou dnech jsem musel převzít funkci a byl jsem zatažen zpátky do všedního života- byl to pro mne docela velký psychický nápor.“

„Pomalejší adaptace, po návratu z mise by mnělo být vojákovi umožněno strávit více času s rodinou, 3 dny na vyřízení osobních věcí je málo.“

„Vytvoření vnitřní koheze a pomoc v případě osobních a rodinných problémů.“

Shrnutí a návrh možné inovace stávajícího systému

- Respondenti nejčastěji uváděli jako přínos nasazení do zahraniční operace „získání nových zkušeností, dovedností a zlepšení finanční situace“.
- Naprostá většina uvedla, že odloučení v důsledku nasazení do zahraniční operace, nemělo vliv na jejich partnerské vztahy.
- Co se týká adaptace po návratu ze zahraniční operace 70 % dotazovaných, nemělo žádné problémy, pro 30 % bylo nejobtížnější návrat do běžných pracovních podmínek a větší utrácení peněz.
- Z hlediska podpory vojáků a jejich rodinných příslušníků před výjezdem je nejdůležitější informovanost o skutečné situaci a místě nasazení.
- V průběhu operace je nejdůležitější zabezpečení komunikace vojáka s rodinou (telefon, internet), zabezpečení praktické podpory rodinným příslušníkům a to psychologickým, právním poradenstvím, organizováním kulturních a společenských akcí, pořádáním setkání pro rodiny vojáků nasazených v zahraničních operacích.
- Téměř všichni respondenti se vyjádřili pro umožnění čerpání delší dovolené po návratu ze zahraniční operace, a to formou preventivních rehabilitací s rodinou nebo rodinných pobytů.

Na základě zjištěných problémů, se kterými se poradenské služby v Armádě ČR potýkají, navrhuji přijmout tyto **opatření**:

- Navýšit finanční prostředky z rozpočtu rezortu Ministerstva obrany na poradenské služby, tím by bylo možné zaměstnat více odborníků v tomto oboru.
- Zlepšit péči o navracející se vojáky ze zahraničních misí, zjišťovat (například formou dotazníkového šetření), co by mohlo zjednodušit jejich adaptaci po návratu, jaké jsou jejich potřeby a přání.

5.3. Ověření hypotéz.

H1: *Poradenské služby v Armádě České republiky jsou využívány zaměstnanci rezortu na 100 %.*

Duchovní služba a především psychologická služba se podílí na realizaci poradenských služeb v rámci Armády České republiky. Jejich rozsah a dosah působení je skutečně velký, s prací pracovníků psychologické služby se v průběhu svého působení v resortu ministerstva obrany setká téměř každý zaměstnanec.

Na základě zjištění náplně a hlavních cílů poradenství psychologické a duchovní služby je možné konstatovat, že:

H1: *Poradenské služby v Armádě České republiky jsou využívány zaměstnanci rezortu na 100 % - je verifikována.*

H2: *Otázky a problémy, které řeší poradenské služby v Armádě České republiky, jsou především spojeny s nasazením vojáků do zahraničních misí.*

Poradenství v AČR zahrnuje široké spektrum poradenských služeb, od sociálně-právních služeb přes kariérní poradenství až po duchovní a psychologickou službu. Zahraniční mise jsou v současnosti prioritou Armády ČR, vyplývá to ze závazků členství AČR v Severoatlantické alianci a Evropské unii, lze tedy tvrdit, že:

H2: *Otázky a problémy, které řeší poradenské služby v Armádě České republiky, jsou především spojeny s nasazením vojáků do zahraničních misí - je verifikována.*

H3: Podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu je dostatečná.

Naprostá většina respondentů uvedla, že nejdůležitější je informovanost rodinných příslušníků o skutečném stavu věci a zabezpečení komunikace mezi vojákem a jeho rodinnými příslušníky. V současné době, především díky vývoji informačních technologií, spojení a zabezpečení komunikace vojáka s rodinou plně funguje. Co se týká informovanosti, u duchovní služby ji zabezpečuje Komise pro rodinu, u psychologické služby je zabezpečena styčným psychologem. Faktem zůstává, že pracovníci poradenských služeb rodinné příslušníky kontaktují pouze v krizových případech, v případě potřeby je musí rodinný příslušníci nasazených vojáků kontaktovat sami. Po návratu z nasazení za největší problém vojáci uváděli nedostatečnou dobu na adaptaci. Proto lze konstatovat, že:

H3: Podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu je dostatečná - je popřena.

H4: Poradenské služby v Armádě české republiky se potýkají s nedostatkem poradců.

Rozhovorem s vojenským psychologem bylo zjištěno, že slabé místo v poradenských službách AČR lze spatřovat v nedostatečně husté síti poraden a nízkém počtu psychologů. U duchovní služby je problém s vyhledáváním kandidátů za vojenské kaplany, kteří se po 6-10 leté službě v armádě vracejí zpět do církve. Na základě těchto faktů lze konstatovat, že:

H4: Poradenské služby v Armádě české republiky se potýkají s nedostatkem poradců - je verifikována.

V této kapitole jsem se věnovala názorům a zkušenostem pracovníkům poradenských služeb Armády České republiky a názorům a zkušenostem profesionálních vojáků, kteří se zúčastnili jedné nebo více zahraničních operací, k problematice slabá místa v poradenských službách v AČR. Na základě rozhovorů, které jsem vedla s vojenským psychologem a vojenským kaplanem, a dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili vojáci z povolání, zde uvádím jejich názory a postoje k tomuto tématu. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že poradenské služby plní v AČR velmi důležitou a zásadní funkci. V důsledku členství AČR v Severoatlantické alianci a Evropské

unii, patří zahraniční operace mezi priority AČR a proto i poradenské služby jsou spojeny především s nasazením vojáků do zahraničních operací. Co se týká informovanosti a zabezpečení komunikace vojáků nasazených v operacích s rodinnými příslušníky je možné tvrdit, že v tomto bodě podpora vojáků ze strany AČR funguje velmi dobře. Negativně byla hodnocena určená doba na adaptaci po návratu z operace, tři dny na vyřízení osobních věcí, jako příliš krátká. Z informací získaných od pracovníků poradenských služeb vyplývá, že poradenství v AČR se potýká s nedostatkem poradců, což lze považovat za slabé místo v poradenských službách AČR.

6. Závěr.

Systém vzdělávání a poradenství v Armádě České republiky se začal formovat novým způsobem po roce 1989. Byl to proces velmi náročný, který podléhal často se měnícím zadáním koncepcí armády. Jasnější vývoj nastal po vstupu do Severoatlantické aliance, která nastolila i v oblasti vzdělávání jasnější parametry. V roce 2001 přijala vláda České republiky dokumenty, které se týkali reformy AČR a tím byla odstartována i reforma ve vojenském školství. Tato reforma měla za cíl odstranit rozsáhlé organizační struktury a vytvořit jednodušší soustavu vojenských škol. Zefektivňování vojenské vzdělávací soustavy bylo realizováno zeštíhlením institucí v oblasti středního školství. Vznik Univerzity obrany (r. 2004) vytvořil základní organizační podmínky pro komplexní změnu vojenského vzdělávání. Nejednalo se jenom o změny organizační, nejpodstatnější změny nastaly v obsahu vzdělávání, byly akreditovány nové vzdělávací a studijní programy, univerzita se podařilo získat prestiž i na mezinárodním poli.

Hlubokou proměnu vzdělávacího systému znamená zavedení konceptu celoživotního učení. Základem vojenského celoživotního vzdělávání v rezortu obrany jsou vojenské kariérové kurzy, které musí absolvovat každý vojenský profesionál ke splnění kvalifikačních požadavků. Velká pozornost je věnována také jazykovým znalostem zaměstnanců, úroveň jazykové způsobilosti personálu rezortu obrany se neustále zvyšuje, příslušníci ozbrojených sil jsou schopni působit ve strukturách Severoatlantické aliance nebo plnit úkoly v zahraničních operacích.

Poradenství v Armádě České republiky, jehož kostru tvoří psychologická a duchovní služba, je věnována velká pozornost, avšak má i svá slabá místa, na které poukazují ve své práci. Tyhle slabá místa vyplývají ze skutečnosti, že zahraniční operace jsou poměrně novým fenoménem v naší vojenské tradici.

Cílem mé práce bylo zjistit, zda existují slabá místa v systému poradenských služeb v AČR. Poukazují na nedostatečnou podporu vojáků po návratu z nasazení v zahraničních operacích i na nedostatečné personální zabezpečení psychologických poraden, na problém při vyhledávání nových kandidátů v rámci duchovní služby. K řešení daných problémů je potřebná vůle problém řešit, ale samozřejmě souvisí i se finančním rámcem, kterým armáda disponuje.

Faktem zůstává, že Armáda České republiky má snahu trvale zkvalitňovat systémy vzdělávání i poradenství. Svým pojetím systému vzdělávání a poradenství se snaží svým zaměstnancům nabídnout perspektivu a jistotu.

7. Seznam použitých zdrojů.

Aktualizace koncepce vzdělávání a přípravy personálu MO na období 2009-2014, interní dokument MO ČR, č.j. 1288-30/2008-7542. Praha, 2008.

Armáda a národ. Národní rada československá. Praha: nakl. L. Mazáč, 1938, s. 263

Armáda. *Lidé jsou to nejcitlivější a zároveň nejcennější, co česká armáda má* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/zpravodajstvi/lide-jsou-to-nejcitlivejsi-a-zaroven-nejcennejsi--co-ceska-armada-ma-38494/>

Centrum jazykového vzdělávání Univerzita obrany. Dostupné z: http://www.unob.cz/cjv/Stranky/o_pracovisti.aspx [online]. [cit. 2015-02-01].

C. K. Rakousko Uhersko. [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://vojenskaakademiehranice.ic.cz/ckru.html>

Doplňěk ke koncepci vzdělávání personálu rezortu obrany, výstavby a rozvoje vojenského školství na období 2006-2011- Jazyková příprava, interní dokument MO ČR, č.j. 54-1/2006-7542. Praha, 2007.

Duchovní služba. *Duchovní služba Armády České republiky* [online]. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.kaplani.army.cz/>

Kariérové kurzy: Důstojnický kurz, praporčický kurz, poddůstojnický kur. Vyškov: Velitelství výcviku-Vojenská akademie [online]. [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: <http://www.vavyskov.cz/content/karierove-kurzy>.

Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období let 2015-2019, č.j. 46-5/2014-7542. Praha, 2014.

Koncepce přípravy personálu rezortu MO na období 2012-2018. Praha: Ministerstvo obrany, 2011.

Koncepce vzdělávání personálu resortu obrany, výstavby a rozvoje vojenského školství na období 2006-2011. Praha: Ministerstvo obrany, 2005.

NĚMEČEK, Vojtěch, František MIČÁNEK a Jaroslav KOLKUS. Vojenské kariérové kurzy pro přípravu vyšších důstojníků. [online]. [cit. 2014-11-08].

Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/vojenske-karierove-kurzy-pro-pripravu-vyssich-dustojniku>

ONÁKOVÁ, Stanislava, MÜLLEROVÁ, Alena, Brány jazykům otevřené, *Vojenské rozhledy*, 2011, roč. 20 (52), č. 4, s. 162–168, ISSN 1210-3292

Psychologická služba v AČR. Praha: Vojenská publikace, 2006

Pastorační služba v AČR. Praha: Vojenská publikace, 2007.

Ročenka Ministerstva obrany České republiky 2013. Praha: Vojenská publikace, 2014.

ROUŠAR, Jaroslav. *Česká republika a její profesionální armáda*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2006. ISBN 80-7278-312-2.

SLIVA, Viktor. Univerzita obrany vstupuje do druhého desetiletí své existence s novou vzdělávací strategií: První imatrikulace do souvislého pětiletého studia na UO. *Listy Univerzity obrany*. 2014, roč. 11, č. 1, s. 2-3.

Směrnice ředitele centra bezpečnostních a vojenskostrategických studií k provedení Řádu celoživotního vzdělávání Univerzity obrany [online]. 2014 [cit. 2014-12-15]. Dostupné z: http://www.unob.cz/cbvss/Documents/vyuka/Smernice_CZV_Final.pdf

STRNADOVÁ, Mirka. Jak se dělá výzkum. *Sociopress.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://sociopress.cz/svet-vyzkumu/>

Univerzita obrany: Charakteristika a zaměření studia na Univerzitě obrany. VLACHOVÁ, Hana. *Univerzita obrany* [online]. 2013 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: http://www.unob.cz/studium/Stranky/char_zamereni_studia_uo.aspx

UNIVERZITA OBRANY. *Organizační řád Univerzity obrany*. Brno, 2013.

UNIVERZITA OBRANY. *Organizační řád Fakulty vojenského leadershipu*. Brno, 2014.

Univerzita obrany [online]. 2013 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://www.unob.cz/uchazec/Documents/brozura_2014_2015.pdf

UNIVERZITA OBRANY. *Řád celoživotního vzdělávání Univerzity obrany*. Brno, 2006.

Vojenská Akademie v Brně: Stručný historický nástin. Akademické listy, příloha 1, VA Brno 1991

Vojenské rozhledy 2014: Proč Afganistán? Profesionalita, peníze nebo ideály?. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2014, roč. 23, č. 55, s. 40-49. ISSN 1210-3292.

Vojenské školy: Historie; Současnost. [online]. 2008 [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.vojenskaskola.cz/Stranky/historie.aspx>

VONDRÁŠEK, V., S. CHRASTIL a M. MARKEL. *Dějiny vojenské akademie v Brně 1951-2001*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky-Agentura vojenských informací a služeb, 2001.

VONDRÁŠEK, V., S. CHRASTIL a P. NĚMEC. *Příprava vyšších velitelů a štábních důstojníků v čs. armádě v letech 1918-1993*. Brno: Vojenská akademie, 1996. ISBN 80-85960-09-5.

Výroční zpráva o činnosti za rok 2013. Brno: Univerzita obrany, 2014.

8. Seznam příloh.

Příloha č. 1 - Dotazník pro bakalářskou práci.

Příloha č. 2 – Otázky pro vojenského psychologa a vojenského kaplana

Příloha č. 3 - Organizační struktura vojenských škol

Příloha č. 4 - Univerzita obrany

Příloha č. 5 - Kurzy celoživotního vzdělávání na UO (počet kurzů)

Příloha č. 6 - Kurzy celoživotního vzdělávání na UO (počet účastníků)

Příloha č. 7 - Zapojení UO do mezinárodních vzdělávacích programů

Příloha č. 8 - Poskytované poradenské služby na UO

Příloha č. 1 - Dotazník pro bakalářskou práci.

Tento dotazník slouží ke zjištění, jak fungují poradenské služby pro vojáky nasazené do zahraničních operací. Dotazníkové šetření je anonymní. Na otázky, prosím, odpovídejte pravdivě.

Děkuji za Váš čas.

Vladimíra Herberová.

1) Kolikrát jste byl nasazen v zahraniční misi?

1. Jednou	
2. Dvakrát	
3. Třikrát	
4. Čtyřikrát	
5. Pětkrát	
6. Vícekrát	

2) Co Vám nasazení v zahraniční misi přineslo?

1. Získal jsem nové zkušenosti, dovednosti	
2. Nasazení v misi je důležité pro můj kariérní růst	
3. Uplatnil jsem své profesní dovednosti v „praxi“	
4. Zlepšení finanční situace	
5. Zahraniční mise je součástí mého životního stylu	
6. Život na misích mi připadá jednodušší než život v ČR	
7. Adrenalin, dobrodružství	

8. Závist, nepříjemnosti v osobním životě	
9. Nepřineslo mi nic	
10. Jiné	

3) Mělo nasazení do zahraniční mise vliv na Váš partnerský život?

1. Nemám partnerský vztah	
2. Můj partnerský vztah se zlepšil	
3. Můj partnerský vztah se zhoršil	
4. Rozchod/ rozvod	
5. Partnerský vztah beze změny	
6. Jiné.....	

4) Pokud Váš partnerský vztah skončil (rozchod/rozvod), co bylo příčinou jeho konce?

1. Nevím, partnerský vztah neskončil	
2. Problémy z doby před zahraniční misí	
3. Nevěra partnera/ky	
4. Moje nevěra	
5. Délka odloučení	
6. Neochota partnera/ky tolerovat mé nasazení v misi	

7. Neshody ve výchově dětí	
8. Problémy, které vznikaly po návratu z mise	
9. Finanční problémy- partner/ka utratil/a peníze z mise pro své potřeby	
10. Jiné	

5) Co bylo nejtěžší pro Vás po návratu z první mise?

1. Návrat do „normálních `pracovních podmínek	
2. Návrat do rodiny	
3. Závist okolí	
4. Nepochopení s partnerem/kou	
5. Větší utrácení peněz	
6. Neměl jsem žádné problémy	
7. Jiné.....	

6) Z hlediska adaptace – bylo pro Vás něco těžšího po návratu z další mise?

(Pokud ano, popište rozdíl).

7) Vyhledal/a jste po návratu ze zahraniční mise pomoc nebo radu o konzultaci své rodinné, profesní situace?

1. S velitelem	
2. S advokátem	
3. S vojenským kaplanem	
4. S rodiči	
5. S kamarády	
6. S psychologem	
7. Ne, pomoc jsem nevyhledal	
8. Jiné.....	

8) V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise?

9) V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin v průběhu zahraniční mise?

10) V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin po návratu ze zahraniční mise?

Příloha č. 2

Otázky pro vojenského psychologa

1. Můžete, prosím, stručně popsat náplň Vaší profese...(hlavní cíle poradenských služeb vojenského psychologa)
2. Jak dlouho působíte v oboru? (Poradenství v AČR)
3. S jakými problémy, otázkami se na Vás vojáci, příp. zaměstnanci AČR obracejí nejčastěji?
4. Jak často se na Vás obracejí? (Dá se říct, že existuje nějaká určitá doba nebo období, kdy se na Vás obracejí častěji než jindy?) Kolik vojáků využilo poradenských služeb vojenského psychologa za poslední rok?
5. Jakým způsobem probíhá poradenství? (osobní konzultace....). Jaké metody poradenství využíváte?
6. Organizujete v rámci své profese semináře, přednášky nebo workshopy? Jak často? Pro jakou cílovou skupinu? Jaké témata?
7. Co se týče vojáků nasazených do zahraničních misí – obracejí se na Vás s žádostí o pomoc, radu či konzultaci?
Co nejčastěji řeší? – adaptaci po návratu, rodinné problémy, profesní situaci.....
8. V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu?
9. Jaká je podpora poradenských služeb Armádou ČR? Je dostatek poradců, poradenských míst v AČR
10. Jaká jsou, podle Vás, slabá místa v poradenských službách v AČR? Co by se mohlo nebo mělo změnit? (Děkuji za Váš čas.)

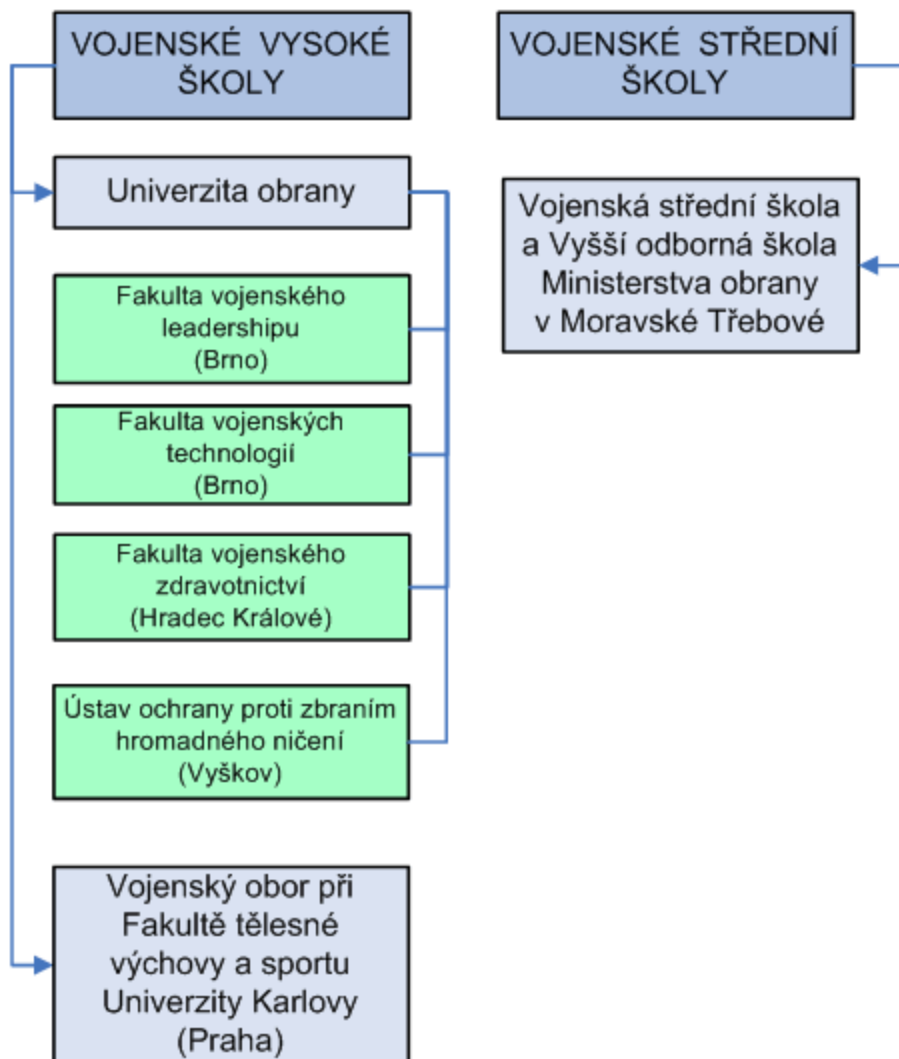
Otázky pro vojenského kaplana

1. Můžete, prosím, stručně popsat hlavní náplň Vaší profese...(hlavní cíle duchovní služby)
2. Jak dlouho působíte v duchovní službě AČR?
3. S jakými problémy nebo otázkami se na Vás vojáci, příp. zaměstnanci AČR nejčastěji obracejí? Obracejí se na Vás jenom „věřící“ nebo i „nábožensky neaktivní vojáci“?
4. Jak často se na Vás obracejí? (Dá se říct, že existuje nějaká určitá doba nebo období, kdy se na Vás obracejí častěji než jindy?) Kolik vojáků využilo poradenskou, resp. duchovní službu vojenského kaplana za poslední rok?
5. Organizujete v rámci své profese semináře nebo přednášky? Jak často? Pro jakou cílovou skupinu? Jaké témata?
6. Co se týče vojáků nasazených do zahraničních misí – obracejí se na Vás s žádostí o pomoc, radu či konzultaci?
7. Co nejčastěji řeší? – adaptaci po návratu, rodinné problémy, profesní situaci.....
8. V čem by podle Vás měla spočívat podpora vojáků a jejich rodin před vysláním do zahraniční mise a po jejich návratu?
9. Jaká je podpora duchovní služby Armádou ČR? Je dostatek vojenských kaplanů?
10. Jaká jsou, podle Vás, slabá místa v poradenství v Armádě ČR co se týče duchovní služby? Co by se mohlo nebo mělo změnit? (Děkuji za Váš čas)

Příloha č. 3 - Organizační struktura vojenských škol

Organizační struktura vojenských škol

Vojenské školy v podřízenosti sekce personální Ministerstva obrany

Zdroj: www.vojenskaskola.cz

UNIVERZITA OBRANY

Zdroj: www.unob.cz

Struktura

Rektorát

- Skupina rektora
- Kvestura
- Oddělení vnějších vztahů
- Plánovací a organizační oddělení
- Oddělení rozvoje a podpory managementu
- Studijní oddělení
- Vědecko informační oddělení
- Oddělení bezpečnosti informací
- Školní pluk

Fakulta vojenského leadershipu (Brno)

- Katedra ekonometrie (K-101)
- Katedra ekonomie (K-102)
- Katedra managementu (K-103)
- Katedra leadershipu (K-104)
- Katedra vojenského umění (K-105)
- Katedra krizového řízení (K-106)
- Katedra palebné podpory (K-107)
- Katedra ženijní podpory (K-108)
- Katedra logistiky (K-109)
- Katedra taktiky (K-110)

Fakulta vojenských technologií (Brno)

- Katedra zbraní a munice (K-201)
- Katedra bojových a speciálních vozidel (K-202)
- Katedra ženijních technologií (K-203)
- Katedra letectva a letecké techniky (K-205)
- Katedra leteckých elektrotechnických systémů (K-206)
- Katedra radiolokace (K-207)
- Katedra systémů PVO (K-208)
- Katedra komunikačních a informačních systémů (K-209)
- Katedra vojenské geografie a meteorologie (K-210)
- Katedra matematiky a fyziky (K-215)
- Katedra strojírenství (K-216)
- Katedra elektrotechniky (K-217)

Fakulta vojenského zdravotnictví (Hradec Králové)

- Katedra epidemiologie (K-301)
- Katedra organizace vojenského zdravotnictví a managementu (K-302)
- Katedra radiobiologie (K-303)
- Katedra toxikologie a vojenské farmacie (K-304)
- Katedra vojenské chirurgie (K-305)
- Katedra vojenského vnitřního lékařství a hygieny (K-306)
- Katedra urgentní medicíny a vojenského všeobecného lékařství (K-307)
- Katedra molekulární patologie a biologie (K-308)

Centrum bezpečnostních a vojenskostrategických studií

Centrum jazykového vzdělávání (Brno)

Centrum tělesné výchovy a sportu (Brno)

Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení (Vyškov)

Fakulta vojenského leadershipu - posláním fakulty je připravovat vojenské profesionály- kariérní důstojníky AČR jako kvalifikované odborníky, vzdělané ve vojenství a speciálně připravované pro vojenskou praxi. Absolventi fakulty nastupují do manažerských a ekonomických funkcí ve všech organizačních strukturách armády.

Fakulta vojenských technologií - posláním fakulty je vzdělávat odborníky především pro ozbrojené síly, ale i pro český obranný průmysl. Po ukončení studia

absolventi nacházejí uplatnění na nejrůznějších velitelských, technických a technicko-manažerských funkcích v armádě.

Fakulta vojenského zdravotnictví - působí jako vzdělávací a vědecké centrum zdravotnictví AČR. Uskutečňuje přípravu svých absolventů- lékařů a farmaceutů- v rámci specializační průpravy, zajišťuje celoživotní vzdělávání lékařů, farmaceutů a dalších pracovníků vojenské zdravotnické služby, včetně nástavbových atestací ve vymezených oborech.

Ústav ochrany proti zbraním hromadného ničení - je samostatnou součástí Univerzity obrany s působností v oblasti základního a aplikovaného výzkumu, pedagogické činnosti a vědecko- výzkumných služeb. Připravuje specialisty chemického vojska a státní správy v problematice ochrany proti zbraním hromadného ničení v uceleném systému úplného vysokoškolského studia, včetně kariérových a specializačních kurzů a kurzů pro zahraniční specialisty.

Příloha č. 5 - Kurzy celoživotního vzdělávání na UO (počet kurzů)

Kurzy celoživotního vzdělávání (CŽV) na vysoké škole (počty kurzů)											
Univerzita obrany v Brně		Kurzy orientované na výkon povolání				Kurzy zájmové			U3V	CELKEM	
		do 15 hod	do 100 hod	více		do 15 hod	do 100 hod	více			
Skupiny akreditovaných studijních programů		KKOV									
Fakulta ekonomiky a managementu			0	11	18	0	0	0	0	2	31
ekonomie		62		11	15						26
vojenské vědy a nauky		91			3					2	5
Fakulta vojenských technologií			0	53	1	0	0	0	0	0	54
technické vědy a nauky		39		53	1						54
Fakulta vojenského zdravotnictví			14	56	3	0	0	0	0	0	73
zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky		51-53	14	56	3						73
Ústav OPZH			0	0	2	0	0	0	0	0	2
technické vědy a nauky		39			2						2
CELKEM			14	120	24	0	0	0	0	2	160

Zdroj: Výroční zpráva UO za rok 2013

Příloha č. 6 - Kurzy celoživotního vzdělávání na UO (počet účastníků)

Kurzy celoživotního vzdělávání na vysoké škole (počty účastníků)												
Univerzita obrany v Brně	Skupiny akreditovaných studijních programů	KKOV	Kurzy orientované na výkon povolání				Kurzy zájmové			U3V	CELKEM	Z toho počet účastníků přijímaných do akreditovaných studijních programů podle § 60 zákona o vysokých školách
			do 15 hod		více		do 15 hod	do 100 hod	více			
			hod	hod	hod	hod	hod	hod				
	Fakulta ekonomiky a managementu		0	153	308	0	0	0	0	45	506	3
	ekonomie	62		153	232						385	3
	vojenské vědy a nauky	91			76					45	121	
	Fakulta vojenských technologií		0	430	6	0	0	0	0	0	436	0
	technické vědy a nauky	39		430	6						436	
	Fakulta vojenského zdravotnictví		165	652	23	0	0	0	0	0	840	0
	zdravot., lékař. a farm. vědy a nauky	51-53	165	652	23						840	
	Ústav OPZHN		0	0	14	0	0	0	0	0	14	0
	technické vědy a nauky	39		0	14						14	
	CELKEM		165	1235	351	0	0	0	0	45	1796	3

Zdroj: Výroční zpráva UO za rok 2013

Příloha č. 7 - Zapojení UO do mezinárodních vzdělávacích programů

Zapojení vysoké školy do mezinárodních vzdělávacích programů													
Univerzita obraný Brno	Programy EU pro vzdělávání a přípravu na povolání								Ceepus	Aktion	Rozvojové programy MSMT	Ostatní	CELKEM
	ERASMUS Comenius	Grundtwig	Leonardo	Jean Monnet	ERASMUS Mundus	Tempus	Další						
Počet projektů	261												261
Počet vyslaných studentů*	17											20	37
Počet přijatých studentů**	80												80
Počet vyslaných akad. pracovníků***	66												66
Počet přijatých akad. pracovníků****	98												98
Počet vyslaných ostatních pracovníků	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0
Počet přijatých ostatních pracovníků	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	0
Dotace v tis. Kč	1 367,0											0	1 367,0

Pozn. * Vyjíždějící studenti – studenti, kteří v roce 2012 absolvovali zahraniční pobyt, započítávají se i ti studenti, jejichž pobyt začal v roce 2011. Započítávají se pouze studenti, jejichž pobyt trval více než 4 týdny (28 dní). Pokud VŠ uvádí i jinak dlouhé výjezdy, uvede to v poznámce k tabulce

Pozn. ** Přijíždějící studenti – studenti, kteří přijeli v roce 2012, započítávají se i ti studenti, jejichž pobyt začal v roce 2011. Započítávají se pouze studenti, jejichž pobyt trval více než 4 týdny (28 dní). Pokud VŠ uvádí i jinak dlouhé výjezdy, uvede to v poznámce k tabulce.

Pozn. *** Vyjíždějící akademičtí pracovníci – pracovníci, kteří v roce 2012 absolvovali zahraniční pobyt, započítávají se i ti pracovníci, jejichž pobyt začal v roce 2011. Započítávají se pouze pracovníci, jejichž pobyt trval více než 5 pracovních dní. Pokud VŠ uvádí i jinak dlouhé výjezdy, uvede to v poznámce k tabulce.

Pozn. **** Přijíždějící akademičtí pracovníci – pracovníci, kteří přijeli v roce 2012, započítávají se i ti pracovníci, jejichž pobyt začal v roce 2011. Započítávají se pouze pracovníci, jejichž pobyt trval více než 5 pracovních dní. Pokud VŠ uvádí i jinak dlouhé výjezdy, uvede to v poznámce k tabulce.

Zdroj: Výroční zpráva UO za rok 2013

Příloha č. 8 - Poskytované poradenské služby na UO

Poskytované poradenské služby					
Poradenství	Počet osob (přepočtený počet úvazků)	Počet konzultačních hodin za týden	Počet konzultací		
			osobně	telefonicky	e-mailem
Psychologické	158		158		
Pedagogické	27		27		
Sociálně - právní	167		80	24	63
Studijní	69		53	3	13
Profesní	373		373		
CELKEM	767	0	691	27	76

Zdroj: Výroční zpráva UO za rok 2013